

BELGELER

TMMOB MİMARLAR ODASI NİSAN 2005

1

ULUSLARARASI BELGELER FÖYÜ

HABERLER

3

ACE'nin Yeni Başkanı Görevde
İç Pazarda Hizmetler (SIM) Direktifi Ne Öngörüyor?
SIM Direktifi'ne İlişkin Güncel Gelişmeler
Yeterlikler Direktifi AB Parlamentosu'nda İkinci Kez Görüşülüyor
Avrupa Komisyonu Danışma Komitesi Toplantısını İptal Etti
Lizbon Stratejisi Yol Ayrımında
e-İhale Eylem Planı
Avrupa Kentsel Şartı'nın Revizyonu Tamamlandı
ACE-UMAR İşbirliği

BELGELER

8

ACE

ACE Pozisyonu Raporu: Avrupa Komisyonu İç Pazarda Hizmetler (SIM) Direktifi Önerisi

UIA

Ev Sahibi Ülkede Uygulama Üzerine UIA Önerisi, 6 Kasım 2003

AB

Mimarlar Direktifi, 10 Haziran 1985 (85/384/EEC)
Sektörel Direktifler Kapsamında Yeni Üye Ülkelerin Diplomalarının Karşılıklı Olarak Tanınması, 5 Mayıs 2004 (MARKT/C/3/6925/2004)

ACE

Avrupa Mimarlar Konseyi'nden 21. Yüzyıl için 21 Önemli Mesaj

YAYINLAR

38

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

39

WEB KAYNAKLARI

40

TMMOB Mimarlar Odası tarafından yayımlanan Mimarlık Haberler bülteninin ekidir.

TMMOB MİMARLAR ODASI Konur Sok. No: 4/2 Yenışehir 06650 Ankara

Tel: 0312 417 37 27 Faks: 0312 418 03 61 e-posta: info@mimarlarodasi.org.tr www.mimarlarodasi.org.tr

Mimarlar Odası Adına Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Fatih Söyler Baskı: Yalçın Matbaası 1500 adet basılmıştır.

Başlarken...

Bildiklerimizin gündemi anlamaya yetmediği, söylemlerimizin yetersiz kaldığı, özetle ezberimizin şaştığı durumlar vardır. İşte böylesi bir noktada yeni bir yayın programıyla yayın hayatına başlıyoruz. **“Belgeler”** 2 ayda bir yayımlanan **Mimarlık Haberler** bülteninin eki olarak çıkacak ve konuyla ilgili tüm çevrelere ulaştırılmaya çalışılacaktır.

Ülkemiz bir süredir Avrupa Birliği sürecine odaklanmış durumda. Bu sürecin sonunda neler olacağını bugünden kestirmek oldukça zor. Oysa sonucu ne olursa olsun bu süreçte gerçekleştirilenler, seyirci kalmamamızı gerektirecek kadar önemli. Ülkemiz ve mesleğimizle ilgili oldukça köklü yasal gelişmeler yaşanmakta. AB Genel Sekreterliği bünyesinde sürdürülen tartışmalar, yasal hazırlıklar söz konusu. Mimarlık ve mimarlık eğitiminde yeniden yapılanma çabaları sürdürülüyor. Oda olarak Mimarlık ve Eğitim Kurultayı kapsamında bu çalışmalarını izlemeye, yorumlamaya ve katkı koymaya çalışıyoruz.

Mimarlar Odası (UIA) Uluslararası Mimarlar Birliği'nin kurucu üyelerinden birisidir ve birliğin çalışmalarına katkı koymakta, çalışma gruplarının yürütücülüğünü yapmaktadır. Ayrıca (ACE) Avrupa Mimarlar Konseyi'nin gözlemci üyesidir. Türkiye aday üye olduğu için gözlemci statüsüyle Konsey'in çalışmalarına düzenli olarak katılmakta ve katkı koymaktadır.

Mimarlık mesleğinin tüm dünyada hizmet standartlarının yükseltilmesi Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) ve Avrupa Mimarlar Konseyi'nin (ACE) de gündeminde. Mimarlık meslek pratiğinin uluslararası pazarda nasıl sürdürüleceği, sürdürülmesi gerektiği tartışılıyor.

Bilindiği üzere UIA'nın 2005 Kongresi ve UIA Genel Kurulu İstanbul'da toplanıyor. UIA Genel Kurulu'nun onayına sunulmak üzere hazırlıkları tamamlanan metinler bugünlerde gündemimizde. Tüm bu çabalar mimarlık meslek pratiğinin ve eğitiminin dünyaca kabul edilebilir bir standarda ulaştırılması için.

Türkiye'nin bu çabaların dışında kalması mümkün değil. Ülkemizin mimarlık pazarının iştah kabartan düzeyi, depreme yönelik yapılaşma beklentileri, ayrıca uluslararası firmaların Türkiye ile birlikte açılmayı umdukları uzak diyarlardaki iş beklentileri mesleğimizle ilgili ortak dilin oluşturulmasını ve asgari seviyenin yakalanmasını zorunlu kılmakta, bu yönde bir basınç oluşturulmaktadır. Bütünleşmek istediğimiz dünyanın bize sunduğu mevzuat yığınıyla boğuşmak, alışlagelen yapı ve proje üretme sisteminde önerilen oldukça köklü değişikliklerin izlenmesi, tartışılması, irdelenmesi ve özetle seyirci değil katılımcı olabilmemiz gerekiyor.

Bu yayının temel amacı bilginin paylaşılmasıdır. Paylaşılan bilginin Mimarlar Odası'nda yapılacak değerlendirmelerde önemli bir girdi olacağını düşünüyor, **Belgeler** ile ilgili görüş, öneri ve eleştirilerinizi bekliyoruz.

ACE'nin Yeni Başkanı Görevde

Lüksemburg Mimarlar ve Mühendisler Birliği Başkanı Marie-Hélène Lucas, 2005 yılı boyunca ACE Başkanlığı görevini sürdürmek üzere görevi devraldı. Lüksemburg'da mimarlık uygulamalarını sürdüren ve Ocak 2004 yılından bu yana ACE Yürütme Kurulu üyesi olan Lucas, ACE'ye üye örgütlerin başkanlarına ve ACE delegelerine yazdığı mektupta bu yıl iki konunun ön planda olacağını vurguladı. Bunlardan ilki, ACE'nin şu anda yürürlükte olan tüzüğü'nün 1 Ocak 2006 itibariyle yerini alacak olan yeni tüzüğe geçiş sürecinin verimli ve etkili bir yönetimle ele alınması olacak. Bu kapsamda yürütülen çalışma, ACE'ye üye örgütler tarafından sağlanan gönüllü kaynakların daha verimli kullanılabilmesi için çalışma grubu yapılarının ve prosedürlerinin yenilenmesini öngörüyor. İkinci öncelik ise, mimarlığın toplum ve çevrenin gelişimine katkı yapma konusundaki merkezi rolünün öneminin daha iyi anlatılması olacak. Bu kapsamda, İç Pazarda Hizmetler (Services in the Internal Market-SIM) Direktifi'ne ilişkin öneriyle ilgili çalışmalar önem kazanacak.

(ACE Info)

İç Pazarda Hizmetler (SIM) Direktifi Ne Öngörüyor?

Avrupa Komisyonu'nun Parlamento ve Konsey'e sunmuş olduğu İç Pazarda Hizmetler Direktifi'nin giriş bölümünde, direktifin içeriği ve amaçları şu şekilde özetlenmektedir:

1. Direktif önerisi, Avrupa Konseyi'nin Lizbon toplantısında başlatılan ve 2010 yılı itibariyle AB'yi dünyadaki en rekabetçi ve dinamik bilgi ekonomisi haline getirmeyi hedefleyen ekonomik reform sürecinin bir parçasıdır. Bu hedefe ulaşmak için esaslı bir iç pazarda hizmetler sistemi kurmak kaçınılmazdır. Şimdiye kadar, iç pazardaki hizmet etkinliklerinin gelişimini zorlaştıran birtakım engellerden ötürü sektörün getirdiği ekonomik büyüme ve iş olanakları

yeterince değerlendirilememiştir.¹ Öneri metin, Komisyon'un bu engelleri ortadan kaldırmak üzere belirlediği stratejinin bir parçasını oluşturmakta ve İç Pazarda Hizmetlerin Güncel Durumu Üzerine Rapor'daki tespitlerin ardından şekillendirilmektedir.²

2. Direktif önerisinin amacı, hizmet sağlayıcıların tesis kurma özgürlüklerinin ve Üye Ülkeler arasında hizmetlerin serbest dolaşımının önündeki engelleri kaldıracak yasal bir çerçeve oluşturmak ve bu amaçla hem hizmet sağlayıcıların hem de hizmet alıcıların, AB Antlaşması'nın garantisi altındaki bu iki temel özgürlüğü gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları yasal bağlayıcılığı sağlamaktır. Öneri, mali hizmetler gibi birtakım istisnalar haricinde çok çeşitli ekonomik hizmet etkinliklerini kapsamakta ve Üye Ülke'de yerleşik bulunan hizmet sağlayıcılar için geçerli bulunmaktadır.

3. Önerilen direktif metni, hizmetlerin yerleşme özgürlüğünün önündeki engelleri ortadan kaldırmak için şu düzenlemeleri öngörmektedir:

- Yönetimde basitleştirme sağlamak için, özellikle, hizmet sağlayıcıların etkinlikleriyle ilgili tüm yönetsel prosedürleri tamamlayabilecekleri **"tek merkezli başvuru kurumları"**nın (single points of contact) kurulması ve bu prosedürlerin **elektronik yöntemlerle** gerçekleştirilme olanağının sağlanması;
- Özellikle **yetki verme prosedürlerinin** düzenlenmesi açısından, belirli hizmet etkinlikleri için kullanılan yetkilendirme şemalarının izleyeceği ortak ilkelerin belirlenmesi;
- Üye Ülkelerde yürürlükte olan birtakım **kısıtlayıcı yasal koşulların ortadan kaldırılması**;
- **Mevcut diğer yasal koşulların**, direktifte belirtilen koşullara uygunluğunun özellikle oransallık çerçevesinde **değerlendirilmesi**;

4. Hizmetlerin serbest dolaşımının önündeki engelleri kaldırmak için önerilen metin şu düzenlemeleri öngörmektedir:

- **Menşe ülke uygulaması**. Buna göre hizmet sağlayıcılar yalnızca yerleşik buldukları ülkenin yasaları

1. "Hizmetler İçin İç Pazar Stratejisi" (An Internal Market Strategy for Services), Avrupa Komisyonu'nun Konsey ve Parlamento'ya sunduğu haberleşme dokümanı, COM(2000) 888 nihai, 29.12.2000. 2. "İç Pazarda Hizmetlerin Güncel Durumu" (The State of the Internal Market for Services), Avrupa Komisyonu'nun Konsey ve Parlamento'ya sunduğu rapor, COM(2002) 441 nihai, 30.7.2002.

na tabi olacak ve böylece bir Üye Ülke diğer bir Üye Ülke'de yerleşik bir sağlayıcının hizmetlerini kısıtlamayacaktır. Bu ilkede birtakım genel, geçici veya belirli durumlara özel derogasyonlar bulunmaktadır;

- **Hizmet alıcıların** kendi ülkelerinin getirdikleri kısıtlamalardan veya kamu kurumları veya özel işletmeler tarafından yapılan ayrımcılık yaratacak davranışlardan etkilenmeksizin **hizmet alabilme haklarının sağlanması**. Öneri metinde, hastalar açısından yapılan değerlendirmede Üye Ülke'nin başka bir Üye Ülke'de sağlanan sağlık hizmetinin geri ödemesini hangi koşullarda yapacağı konusunda da açık ifadeler bulunmaktadır.

- Başka bir Üye Ülke'de yerleşik olan bir uzman tarafından sağlanan hizmetten yararlanan **hizmet alıcılara yardımcı olmak üzere bir mekanizma kurulması**.

- Hizmetlerin sağlanması kapsamında **çalışanların istihdam edilmesinde**, geline Üye Ülke ile varılan Üye Ülke arasında görevlerin paylaşımı ve gerekli denetim prosedürlerinin belirlenmesi.

5. Engellerin ortadan kaldırılması amacıyla Üye Ülkeler arasında karşılıklı güvenin kurulması açısından öneri şu koşulları getirmektedir:

- Tüketicinin korunması gibi özellikle hizmet sağlayıcıyı bilgi, mesleki sigorta, çok disiplinli etkinlikler, anlaşmazlıkların çözülmesi ve hizmet sağlayıcının niteliğine ilişkin bilgi paylaşımı konularında bağlayan önemli koşullar üzerinde karşılıklı ilginin sağlanması açısından **yasaların uyumlu hale getirilmesi**;

- Üye Ülkeler arasında görevlerin net bir şekilde dağıtılması ve işbirliği konusunda bağlayıcılıkların tanımlanması açısından hizmet etkinliklerinin etkili bir şekilde denetimini sağlamak üzere **ulusal yönetimler arasında daha güçlü bir işbirliği kurulması**;

- Gönüllü sertifikalandırma etkinlikleri, nitelik beyannameleri veya ticaret ve zanaat odaları arasında işbirliği yoluyla **daha yüksek hizmet niteliği için önlemler alınması**;

- Özellikle düzenlenmiş mesleklerin ticari davranışlarını kapsayacak bazı konular üzerinde Topluluk bağlamında ilgili taraflar arasında belirlenen **davranış kurallarının desteklenmesi**;

6. 2010 yılı itibariyle tamamen yürürlüğe girmesi hedeflenen öneri, bazı hükümlerinin aşamalı olarak uygulanacağı dinamik bir yaklaşım, bazı özel konularda (aktarım halindeki paralar, kumar ve borçların kanuni yollarla tahsili) birtakım ek uyumu öngören bir sorumluluk anlayışı üzerine kurulmuştur. Bu açıdan değerlendirildiğinde, yeni inisiyatifler alınmasını gerektiren ihtiyaçların zaman içinde belirleneceği ve önerinin gelişim göstereceği açıktır. Ayrıca, öneri içinde tüketicinin korunmasına ilişkin yasal veya di-

ğer Topluluk inisiyatiflerine ilişkin süreçlere olumsuz etki yapacak bir nokta bulunmamaktadır.

SIM Direktifi'ne İlişkin Güncel Gelişmeler

Avrupa Komisyonu'nun SIM Direktifi'ne ilişkin önerisi son günlerde Avrupa basınında geniş yer buldu. Özellikle Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac ve Almanya Başbakanı Gerhard Schröder öneriye eleştirel bir yaklaşım sergilediler. Eleştirilere karşılık Komisyon, önerinin yayımlanmasından önce yeterince görüş alınarak geliştirilemediğini kabul etti. Avrupa Komisyonu Başkanı Barroso öneriyi farklı bir yaklaşımla ele almaya açık olduklarını fakat mevcut öneriyi yeniden yazmak veya geri çekmek niyetinde olmadıklarını belirtti.

Avrupa Parlamentosu'nda yürütülen çalışmalar kapsamında, raportörlerin öneri üzerine yazmakta oldukları raporun Mart ayı içerisinde açıklanacağı belirtiliyor. Konuyla ilgilenen çalışma grubu, Brüksel'e davet ettiği ulusal parlamenterlerle beraber bir hafta boyunca öneriyi inceledi. Çalışma grubunun amacı, direktifin getirdiği zorluklara "sosyal demokrat" bir yaklaşımla çözüm getirmek olarak açıklanıyor. Çalışma grubunda, direktifin getirdiği olumsuzluklar konusunda değişken görüşler olduğu belirtiliyor. Direktif üzerinde çok olumlu görüş bildirenler de bulunuyor. Bu görüşü paylaşanlar, ilk kez bir AB yasa taslağının bu denli geniş bir kesimde tartışıldığını söyleyerek, sonuçta elde edilecek direktif metninin Avrupa demokrasisinin bir yansıması olacağını savunuyor.

Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi, Ocak 2005'te gerçekleştirdiği toplantısında, direktif önerisine karşı eleştirel değerlendirmesini yineledi. Komite, özellikle Menşe Ülke uygulamasının getirilmesine karşı çıkararak, bu uygulamanın AB içinde yasal sistemler tam anlamıyla uyum gösterene kadar geliştirilemeyeceğini savunuyor.

(ACE Info)

Yeterlikler Direktifi AB Parlamentosu'nda İkinci Kez Görüşülüyor

Avrupa Parlamentosu'nun İç Pazar ve Tüketici İşleri Komitesi'nin yaptığı toplantıda, Yeterlikler Direktifi (Qualifications Directive) için yapılan çalışma takvimi açıklandı. Raportörün açıkladığı takvime göre, 7 Şubat tarihli bir taslak raporun 22 Şubat'ta Komite'ye sunulmasının ardından, 22 Mayıs'ta direktif Parla-

mento'da ikinci kez görüşülecek. Direktif üzerinde mutabakat sağlandığı ve yapılacak bu ikinci görüşme sırasında direktifin kabul edilme eğiliminde olduğu belirtiliyor. Yeterlikler Direktifi ile SIM Direktifi arasında, özellikle Menşe Ülke uygulaması ve bu konudaki derogasyonlar kapsamında yakın bir ilişki bulunuyor.

(ACE Info)

Avrupa Komisyonu Danışma Komitesi Toplantısını İptal Etti

Avrupa Komisyonu, 4 Mart 2005 tarihinde toplanması planlanan Mimarlıkta Eğitim ve Staj Danışma Komitesi toplantısını tek taraflı olarak iptal ettiğini duyurdu. Mimarlar Direktifi (85/384/EEC) kapsamında diploma, sertifika veya resmi niteliklerle ilgili belgeler konusundaki uzlaşmazlıkları çözümlenmek amacıyla kurulan Danışma Komitesi, Avusturya Hükümeti'nin Temmuz 2004'te Komisyon'a bildirdiği ve Komite'ye bağlı Diplomalar Çalışma Grubu'nun olumsuz görüş bildirdiği yeni bir yeterlik düzenlemesini görüşmek üzere toplanacaktı. Söz konusu düzenleme, Bolonya reformları çerçevesinde, iki yıllık bir Master programının üçüncü seviyede bir eğitim olarak kabul edilmesine ilişkin olduğundan ciddi bir gelişme olarak değerlendiriliyor. ACE, konu üzerinde çalışarak, üyelerinden konu hakkında görüş almaya devam ediyor.

Sektörel Direktifler kapsamındaki Mimarlar Direktifi uyarınca kurulan Mimarlıkta Eğitim ve Staj Danışma Komitesi ile birlikte tüm diğer sektörel danışma komitelerinin, tüm sektörel direktifleri biraraya getirmeyi öngören Yeterlikler Direktifi kapsamında kaldırılması planlanıyor.

(ACE Info)

Lizbon Stratejisi Yol Ayrımında

"2000 Mart'ında Lizbon'da toplanan Avrupa Birliği Konseyi, sonradan adına Lizbon Stratejisi denilen şu kararı almıştı: 2010 yılında Avrupa Birliği'ni dünyada daha çok ve daha iyi işler için sürdürülebilir ekonomik büyümeyi ve daha büyük sosyal uyumu gerçekleştirebilen en rekabetçi ve dinamik bilgi ekonomisi yapmak. Bu stratejik hedefe ulaşmak için yıllık % 3 büyüme oranının yakalanması ve 2010 yılında işgücüne katılım oranının % 70'e çıkarılması amaçlanıyordu. Lizbon Stratejisi ekonomik, sosyal ve çevresel değerlerin bir arada ve uyum içinde korunabileceği, bu uyumla sonuca ulaşılabileceği öngörüsüne dayanıyordu.

Lizbon Süreci'nin beşinci yılında AB içinde değerlendirmeler yapılıyor. Bu değerlendirmelerin ortak noktası, Lizbon Süreci'nin ilk beş yılında istenen hedefe ulaşamadığı, hatta ortada açık bir başarısızlık olduğu yolundadır. Bir ara-dönem değerlendirmesi yapmak üzere eski Hollanda Başbakanı Wim Kok başkanlığında oluşturulan grup tarafından hazırlanan raporda bu başarısızlık tespit ediliyor ve Lizbon Stratejisi'nde değişiklik talep ediliyordu.

Avrupa Komisyonu bu hazırlığını tamamladı ve 2 Şubat tarihli öneriler belgesini kamuoyuna sundu. Tartışmalar da başladı tabii ki. Çünkü önümüzdeki günlerde toplanacak Avrupa Birliği Konseyi, Komisyon tarafından hazırlanan değişiklikleri ele alacak ve Lizbon Süreci'ne ilişkin yeni bir yol haritası belirleyecek.

Bu konu neden önemli ve tartışmalar neden şiddetlendi?

Lizbon Stratejisi, aslında Avrupa Birliği'nin sosyo-ekonomik yönelimini belirleyen temel konulardan birini oluşturuyor. Daha önce Maastricht Zirvesi'nde alınan kararlar ışığında AB bünyesinde İstikrar ve Büyüme Pakti oluşturulmuştu. Maastricht kararlarının ve Paktın amacı ekonomik "istikrarı" sağlamaktı. Bu çerçevede üye ülkelerden kamu borçlarının GSYH'ya oranının % 60'ı aşmaması, bütçe açığı oranının da en fazla % 3 olması isteniyordu. Ayrıca enflasyonda da üst hedef olarak % 2 hedefi konmuştu. Tüm bu hedeflerin amacı bir Euro bölgesi oluşturmak, ortak paraya geçmek ve para politikasının "özerk" Avrupa Merkez Bankası tarafından yönetilmesini sağlamaktı.

İstikrar odaklı Maastricht Kararları Avrupa işçi sınıfının ve solcularının eleştirisine uğramıştı. "Maastricht Avrupası'na Karşı Sosyal Avrupa" o dönemin ana şiarlarından biriydi. Bunun nedeni Maastricht hedeflerin ulaşmak için izlenen neo-liberal politikaları.

Biraz da bu tepkileri azaltmak amacıyla ve Avrupa toplumlarına yeni bir hedef gösterebilmek amacıyla Lizbon Kararları alındı. Avrupa İstihdam Stratejisi ile birlikte Lizbon Süreci, AB halklarına çekilen sıkıntıların ortadan kalkacağını, istihdamın ve gelirin artacağını vaad ediyordu. Ancak Lizbon Süreci'nin ilk beş yılında Avrupa ekonomisinin vaad edilen yönde ilerlemediği açıkça ortaya çıktı. Bu dönemde ortalama büyüme oranı yıllık % 2'nin de altında kaldı. İşsizlik ciddi boyutlara tırmandı ve gençlerin işsizliğinde yapısal sorunlar ağırlaştı. Yaşlanan nüfus gelecek için karamsarlık yaratıyor. Bu haliyle Avrupa, değil "en dinamik bilgi ekonomisi olmak", mevcut ekonomik gücünü de yitirme kaygısına düşmüş durumdadır.

Tartışma bu durumdan nasıl çıkılacağı noktasındadır. AB Komisyonu tarafından hazırlanan "Lizbon Stratejisi İçin Yeni Bir Başlangıç" başlıklı rapor çözümü neo-liberal politikalarda arıyor. Komisyon, 2010'da istenen hedeflere ulaşmak için ekonomik büyümeye öncelik verilmesini, sosyal uyum ve çevresel değerlerin ikinci plana atılması gerektiğini düşünüyor. Komisyon raporunda "birbiriyle çelişen" hedefler ile bir yere varılamayacağı vurgulanıyor. Böylece "önce pastayı büyütelim sonra paylaşalım" yaklaşımı bir kez daha öne çıkarılmış oluyor.

Buna karşılık Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ETUC, Komisyon'un bu yaklaşımını eleştiriyor ve farklı bir makro-ekonomik büyüme modeli öneriyor. ETUC bu amaçla 1-2 Mart'ta Brüksel'de bir konferans düzenledi. Toplantıya çeşitli üniversitelerden ve araştırma kuruluşlarından çok sayıda uzman katıldı. ETUC ayrıca 19 Mart tarihinde Brüksel'de geniş katılımlı bir eylem düzenliyor. Eyleme Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden işçiler katılacak ve AB'nin neo-liberal ekonomik yaklaşımı protesto edilecek."

(Tonguç Çoban'ın "Lizbon Stratejisi Yol Ayrımında - Avrupa'nın Makro-Ekonomik Modeline İlişkin Tartışma" (8 Mart 2005) başlıklı makalesinden alınmıştır. Makaleye ulaşmak için: www.sendika.org)

ACE-UMAR İşbirliği

UMAR Başkanı Patrick Genet'nin Mayıs 2004'te Milano'da düzenlenen ACE Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmanın ardından başlayan süreçte, ACE ve Akdeniz Mimarlar Birliği (UMAR), ortak ilgi alanları konusunda işbirliği olanaklarını araştırmaya karar verdiler. Ortak üyeleri olan iki örgütün olası işbirliği alanlarının belirlenmesi için, UMAR tarafından, ACE'den gözlemci bir üyenin de dahil edileceği bir çalışma grubu kurulacak.

(ACE Info)

Avrupa Kentsel Şartı'nın Revizyonu Tamamlandı

Avrupa Konseyi, Avrupa Kentsel Şartı metninin revizyonunun tamamlandığını duyurdu.

Revize edilen metnin Avrupa'da yerel yönetimlerce kabul görmesi ve böylece Avrupa kentlerinde kentli hakları ve kentlerin korunmasına ilişkin ortak bir duyarlılık geliştirilmesi hedefleniyor.

Avrupa Konseyi tarafından 1992 yılında kabul ve ilan edilen Avrupa Kentsel Şartı, kentli hakları alanındaki en önemli belgelerden biridir. Avrupa Kent-

sel Şartı metni, 20 maddelik bir kentli hakları bildirgesinden ve 13 maddelik kentsel şart ilkelerinden oluşmaktadır.

Kentli hakları bildirgesi şöyle özetlenebilir:

1. Güvenlik: Mümkün olduğunca suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış emin ve güvenli bir kent;

2. Kirlenmemiş, Sağlıklı Bir Çevre: Hava, gürültü, su ve toprak kirliliği olmayan, doğası ve doğal kaynakları korunan bir çevre;

3. İstihdam: Yeterli istihdam olanaklarının yaratılarak, ekonomik kalkınmadan pay alabilme şansının ve kişisel ekonomik özgürlüklerin sağlanması;

4. Konut: Mahremiyet ve dokunulmazlığının garanti edildiği, sağlıklı, satın alınabilir, yeterli konut stokunun sağlanması;

5. Dolaşım: Toplu taşıma, özel arabalar, yayalar ve bisikletliler gibi tüm yol kullanıcıları arasında, birbirinin hareket kabiliyetini ve dolaşım özgürlüğünü kısıtlamayan uyumlu bir düzenin sağlanması;

6. Sağlık: Beden ve ruh sağlığının korunmasına yardımcı çevrenin ve koşulların sağlanması;

7. Spor ve Dinlenme: Yaş, yetenek ve gelir durumu ne olursa olsun, her birey için, spor ve boş vakitlerini değerlendirebileceği olanakların sağlanması;

8. Kültür: Çeşitli kültürel faaliyetlerin, yaratıcı aktivitelerin ve benzeri olanakların sunulması ve katılımın sağlanması;

9. Kültürler Arası Kaynaşma: Geçmişten günümüze, farklı kültürel ve etnik yapıları barındıran toplulukların barış içinde yaşamalarının sağlanması;

10. Kaliteli Bir Mimari ve Fiziksel Çevre: Tarihi yapı mirasının duyarlı bir biçimde restorasyonu ve nitelikli çağdaş mimarinin uygulanmasıyla, uyumlu ve güzel fiziksel mekânların yaratılması;

11. İşlevlerin Uyumu: Yaşama, çalışma, seyahat işlevleri ve sosyal aktivitelerin olabildiğince birbirleriyle ilintili olmasının sağlanması;

12. Katılım: Çoğulcu demokrasilerde; kurum ve kuruluşlar arasındaki dayanışmanın esas olduğu kent yönetimlerinde; gereksiz bürokrasiden arındırma, yardımlaşma ve bilgilendirme ilkelerinin sağlanması;

13. Ekonomik Kalkınma: Kararlı ve aydın yapıdaki tüm yerel yönetimlerin, doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik kalkınmaya katkı konusunda sorumluluk sahibi olması;

14. Sürdürülebilir Kalkınma: Yerel yönetimlerce ekonomik kalkınma ile çevrenin korunması ilkeleri arasında uzlaşmanın sağlanması;

15. Mal ve Hizmetler: Erişilebilir, kapsamlı, kaliteli mal ve hizmet sunumunun yerel yönetimi, özel sektör ya da her ikisinin ortaklığıyla sağlanması;

16. Doğal Zenginlikler ve Kaynaklar: Yerel doğal kaynak ve değerlerin; yerel yönetimlerce, akılcı, dikkatli, verimli ve adil bir biçimde, beldeye yaşayanların yararı gözetilerek, korunması ve idaresi;

17. Kişisel Bütünlük: Bireyin sosyal, kültürel, ahlaki ve ruhsal gelişimine, kişisel refahına yönelik kentsel koşulların oluşturulması;

18. Belediyelerarası İşbirliği: Kişilerin yaşadıkları beldenin, beldeler arası ya da uluslararası ilişkilerine doğrudan katılma konusunda özgür olmaları ve özendirilmeleri;

19. Finansal Yapı ve Mekanizmalar: Bu deklarasyonda tanımlanan hakların sağlanması için, gerekli

mali kaynakları bulma konusunda yerel yönetimlerin yetkili kılınması;

20. Eşitlik: Yerel yönetimlerin; tüm bu hakları bütün bireylere cinsiyet, yaş, köken, inanç, sosyal, ekonomik ve politik ayırım gözetmeden, fiziksel veya zihinsel özürlerine bakılmadan; eşit olarak sunulmasını sağlamakta yükümlü olması.

Avrupa kentsel şart ilkeleri ise 13 ana başlık altında toplanıyor:

1. Ulaşım ve dolaşım,
2. Kentlerde çevre ve doğa
3. Kentlerin fiziki yapıları,
4. Tarihi kentsel yapı mirası,
5. Konut,
6. Kent güvenliğinin sağlanması ve suçların önlenmesi,
7. Kentlerdeki özürsüz ve sosyo ekonomik bakımdan engelliler,
8. Kentsel alanlarda spor ve boş zamanları değerlendirme,
9. Yerleşimlerde kültür,
10. Yerleşimlerde kültürlerarası kaynaşma,
11. Kentlerde sağlık,
12. Halk katılımı, kent yönetimi ve kent planlaması,
13. Kentlerde ekonomik kalkınma.

Metnin orijinaline ulaşmak ve gelişmeleri takip etmek için:

http://www.coe.int/T/E/Cirae/_5._Texts/5._Conventions_and_charters/urban.asp
(ACE Info)

ACE Pozisyonu Raporu

Aralık 2004

*İç Pazarda Hizmetler (Services in the Internal Market-SIM)
Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktif Önerisi
COM(2004)002 nihai metin*

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

SIM Direktifi, 2000 yılında Avrupa Birliği Konseyi tarafından belirlenen ve 2010 yılı itibariyle AB'yi dünyanın en rekabetçi ve dinamik bilgi ekonomisi haline getirmeyi öngören Lizbon Stratejisi kapsamında, iç pazarda hizmetlerin dolaşımının önündeki engelleri kaldırmayı hedefliyor. 2000 yılından beri yürütülen araştırmalar ve çalışmalar sonucunda, Avrupa Komisyonu SIM Direktifi için taslak bir metin hazırladı. Üzerinde tartışılan bu metne, birçok meslek dalından olduğu gibi mimarlık alanından da katkılar ve eleştiriler yöneldi. Özellikle ACE'nin bu konuda hazırladığı ve aşağıda bulunan rapor, kapsamlı bir şekilde Direktif'in mimarlık mesleğine yönelik olumlu ve olumsuz yönlerini değerlendiriyor.

Avrupa Komisyonu'nun hazırladığı SIM Direktifi önerisinin İngilizce metnine ulaşmak için:
<http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/ProposedSIMDirective.pdf>

Avrupa Komisyonu'nun hazırladığı SIM Direktifi önerisinin Türkçe özetine ulaşmak için:
http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/SIM_DirektifTR.pdf

0.0. Özet

Bu rapor, Avrupa Komisyonu'nun İç Pazarda Hizmetler üzerine hazırladığı direktif önerisi konusunda Avrupa Mimarlar Konseyi'nin duruşunu anlatmaktadır. Bu duruş aşağıdaki temel noktalarla özetlenebilir:

- 0.1. Lizbon Gündemi'nde belirtilen (Göteborg Bildirgesi'nde de vurgulanan) hedeflerin arkasında olan ACE, Komisyon'un İç Pazarda Hizmetler (SIM) direktifi konusunda öneride bulunmasının nedenlerini anlamaktadır.
- 0.2. Buna rağmen ACE, önerilen direktif hükümlerine belirli bir uzaklıktan bakarak, yeniden ve yeterli kapsamda bir etki değerlendirmesi yapmanın gerekli olduğunu ve ancak bundan sonra nasıl devam edilebileceği konusunda bir karar verilebileceğini düşünmektedir. Bazı konuların yatay olarak ele alınması mümkündür, fakat ACE, en azından mimar-

lık mesleği ve diğer düzenlenmiş meslekler için, benzer doğaya sahip mesleklerin birarada gruplandığı toplu bir yaklaşımın izlenmesinin daha doğru olacağını düşünmektedir.

- 0.3. ACE'ye göre, Madde 15'te (Değerlendirilecek Şartlar) öngörülen şartların geniş kapsamda görülecek etkileri daha ayrıntılı bir şekilde düşünülmelidir. Bu etki değerlendirmesinin ardından elde edilecek sonuçlar ışığında şartların yeniden gözden geçirilmesi gerekecektir.
- 0.4. ACE, Madde 15'te belirtilen şartların yukarıdan aşağıya etkilerini sorgulamaktadır. Bu şartlar, ulusal yasalar ve düzenlemelerin birçoğunun yürürlükten kaldırılması ve revize edilmesi anlamına gelebilir ve bu süreç mutlaka tüketicilerin durumunun iyileşmesi, veya mimarlık hizmetleri özelinde, yaşam çevrelerinin kalitesinin yükselmesi anlamına gelmeyebilir.

- 0.5. Mimarlık hizmetlerinin elde edilmesinde, hizmet sağlayıcı ve hizmet alan tarafların sahip olduğu bilgiler arasında belirgin bir asimetriklik bulunmaktadır. Bu nedenle, hizmet sağlayıcının gerekli hizmetleri daha iyi bir şekilde yerine getirmesi ve hizmet alıcının da kimden hizmet alacağına bilgili bir şekilde karar vermesini sağlayacak şekilde yeterli fiyatlandırma sistemleri kurmak gerekmektedir.
- 0.6. ACE, "Menşe Ülke" ilkesini desteklemekte ve bu ilkenin yalnızca hali hazırda belirgin bir şekilde AB düzeyinde uyum sağlamış hizmetler için geçerli olması gerektiğini düşünmektedir. Bu nedenle, mimarlık hizmetleri bu kapsama girmemelidir.
- 0.7. ACE, Komisyon'dan, Yeterlikler Direktifi taslağında önerilen derogasyonlar konusunda, mimarlık hizmetleri özelinde açıklık getirmesini istemektedir. Bunun ötesinde Komisyon, bu derogasyonların geçiciliği veya kalıcılığı konusunda da bir netleşmeye gitmelidir.
- 0.8. ACE'nin düşüncesine göre, Madde 26'nın (Hizmet Sağlayıcılar ve Hizmetleri Üzerine Bilgi) meslek üzerine etkilerinin ve ayrıca Madde 6 (Tek Başvuru Kurumu) ve Madde 33'te (Hizmet Sağlayıcıların İtibarlarına İlişkin Bilgi) belirtilen şartlarla ilişkisinin daha iyi ortaya konması gerekmektedir.
- 0.9. ACE, Mesleki Tazminat Sigortası uygulaması için zorunlu şartlar getirilmesi ihtimalini tartışmak istemektedir. Fakat bu konuyla ilgili birçok faktör, diğer ülkelerde hizmetlerin sağlanmasının serbestleştirilmesi önünde ciddi engeller oluşturmaktadır; bu özellikle reasürörlerin tekelleşmeye doğru gitmesiyle açıklanabilir. ACE, bu son bahsi geçen konunun, Mesleki Tazminat Sigortası konusundaki hedefleri daha ileriye götürmek için Komisyon tarafından ele alınması gereken ilk konu olduğunu düşünmektedir.
- 0.10. ACE, direktifin Bölüm IV kısmında (Hizmetlerin Niteliği) belirtilen ilkelerin mesleğe yansıtılması için, birlikte düzenleme (co-regulation) ve öz düzenleme (self-regulation) ilkelerine paralel olarak, eşgüdüm sağlama görevini üstlenmeye istekli ve gerekli kapasiteye sahiptir.

- 0.11. ACE'ye üye tüm örgütler, 1999 yılında Beijing'de Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) tarafından kabul edilen Mimarlık Pratiği İçin Tavsiye Edilen Uluslararası Profesyonellik Standartları çerçevesinde uluslararası düzeyde bir Davranış Kuralları metnine imza atmış bulunmaktadır.
- 0.12. ACE, önerilen direktifin iç pazarda hizmetler konusunda izlenebilecek yerinde ve modern bir düzenleme sağlayacağını düşünmekte, fakat bunun dikkatlice, iyice tartışılarak ve uygun bir şekilde yapılması gerektiğini düşünmektedir.

Yukarıda verilen özeti destekleyici ayrıntılı tartışmalar sonraki sayfalarda açılmakta ve ek kısmında, okuyucuları mimarlık hizmetlerini tanımlayan noktalar ve özel durumunu yaratan nedenlerle ilgili olarak bilgilendirmek için mimarlık hizmetlerinin tanımına ilişkin kısa bir özet bulunmaktadır.

1.0. Geçmiş

- 1.1. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)¹, Avrupa Komisyonu'nun son yıllarda iç pazarda hizmetler konusu üzerinde durmaya başladığının farkına varmıştır. Konuya verilen önem, Komisyon'un son dönemdeki çalışmalarında açıkça görülmektedir; bu çalışmalar arasında mesleki yeterliklerin tanınması üzerine direktif önerisi (COM(2002)317 nihai), mesleki hizmetlerde rekabet konusundaki tebliği (COM(2004)083 nihai) ve SIM Direktifi önerisi (COM(2004)002 nihai) bulunmaktadır.
- 1.2. Bunlara ek olarak, Komisyon'un yeni Başkanı Sayın Barroso tarafından yakın bir zamanda alınan ve özellikle "İç Pazar" Genel Direktörlüğü'nün "İç Pazar ve Hizmetler" olarak değiştirilmesini öngören karar sonrasında, bu konunun yeni Komisyon tarafından daha da ciddi bir şekilde ele alınacağını göstermektedir. Bu değişim, Barroso'nun Komisyon çalışmalarında Lizbon Stratejisi'ni öncelikli tutma hedefiyle tutarlı bir çizgide bulunmaktadır.
- 1.3. Bu rapor, tamamıyla Komisyonun SIM Direktifi üzerine yoğunlaşmakta ve mimarlık mesleğine ilişkin görüşleri Komisyonun bu önemli inisiyatifine taşımayı amaçlamaktadır.

1. Avrupa Mimarlar Konseyi (*Architects' Council of Europe-ACE*), merkezi Brüksel'de bulunan ve Avrupa Birliği'ne üye 25 ülkeden ve aday üyelerden tümünün ve ayrıca İsviçre ile Norveç'in de aralarında bulunduğu ülkeleri temsil eden ulusal kayıt ve mimarlık meslek örgütlerini üye olarak kabul eden bir örgüttür. Bu bağlamda örgüt, yaklaşık 450.000 Avrupalı mimarı temsil etmektedir. ACE, 1990 yılında kurulmuştur ve temel görevi, mimarlık, mimarlık uygulaması, mimarlık politikası ve yapı çevre üzerinde doğrudan etkisi olan AB Politikası alanlarındaki gelişmeleri izlemek ve bu alanlarda etkin rol üstlenmektir.

2.0. SIM Direktifi – Genel Görüşler

- 2.1. Komisyon'un SIM Direktifi'ne ilişkin önerisinin amacı "hizmet sağlayıcıların tesis kurma özgürlükleri ve Üye Ülkeler arasında hizmetlerin serbest dolaşımının önündeki engelleri kaldıracak yasal bir çerçeve oluşturmak ve bu amaçla hem hizmet sağlayıcıların hem de hizmet alıcıların, Antlaşma'nın garantisi altındaki bu iki temel özgürlüğü gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları yasal bağlayıcılığı sağlamak" olarak açıklanmıştır.²
- 2.2. ACE, SIM Direktifi'nde kullanılan "hizmetler" tanımının çok geniş çizildiğini fark etmiştir. Bu tanıma göre "hizmet", Antlaşma'nın 50. maddesinde belirtildiği üzere, "...söz konusu bir hizmetin sağlanmasına dayanan herhangi bir serbest ekonomik etkinliktir".³ Bu tanım açık bir şekilde mimarlık hizmetlerinin sağlanmasını da içermektedir ve bu nedenle önerilen SIM Direktifi doğrudan mimarlık mesleğiyle ilgilidir.
- 2.3. Önerilen SIM Direktifi'nde Madde 4(13)'te belirtilen daha kapsamlı bir tanım, mesleği daha yakından ilgilendirmektedir. "Düzenlenmiş meslekler" tanımı, "...bir veya bir grup mesleki etkinliği gerçekleştirme veya bu etkinlikle uğraşma veya bu uğraşmayı sürdürme hakkının bir biçimde koşullu olarak, doğrudan veya dolaylı olarak belirli mesleki niteliklere sahip olmaya, yasalara, yönetmeliklere ve idari hükümlere bağlı olması" olarak yapılmıştır.
- 2.4. Tartışmayı uygun tanımlar üzerinden genişletmek açısından ACE, Komisyon ve Parlamento'nun dikkatlerini Avrupa Adalet Mahkemesi tarafından C267/99 no'lu davada⁴ yapılan "serbest meslek" tanımına çekmek ister:

"...Söz konusu serbest meslekler... diğer özelliklerinin yanısıra, çarpıcı entelektüel özellikleri olan, yüksek seviyede nitelikler gerektiren ve genellikle de net ve katı mesleki düzenlemelere tabi olan etkinliklerdir. Bu tür bir etkinliğin icrasında kişisel unsurların özel bir önemi bulunmaktadır ve mesleki etkinliklerin başarıyla tamamlanması için mesleğin icrası her zaman büyük ölçüde bağımsızlık içermektedir".

ACE, bu tanımın mimarlık mesleği için daha uygun olduğuna inanmakta ve önerilen direktifin mimarlığın mesleki etkinlikleri üzerindeki etkisine ilişkin tartışmaların bu tanım üzerinden yapılması gerektiğini düşünmektedir.

- 2.5. Sonuç olarak ACE, Komisyon'un son dönemde serbest meslekler üzerine yoğunlaşan ilgisinin bu yaklaşımdan ötürü temel bir eksiklik içerdiğini düşünmektedir. Malların serbest dolaşımı ve AB içinde sınırlar arası ticaret konusunun üstesinden başarılı bir şekilde gelen Komisyon, önerilerinden öyle görülüyor ki, hizmetler konusunun da aynı şekilde ele alınabileceğini düşünmektedir. Oysa ki durum böyle değildir ve eğer mevcut önerinin destek bulması bekleniyorsa –en azından serbest meslekler tarafından ve ayrıca mimarlık mesleği özelinde- Komisyon'un hizmetlerin tanımı konusundaki anlayışını ciddi bir biçimde değiştirmesi gerekecektir. (Mimarlık hizmetlerinin kendine özgü niteliklerine ilişkin kısa bir bilgi için belgenin sonundaki Ek'e bakınız)

3.0. ACE Pozisyonu

ACE, üye örgütlerle yakın görüş alışverişi sonucunda, SIM Direktifi önerisinin meslek üzerindeki potansiyel etkisini dikkate alarak ve Komisyon Hizmetleri'ne de birçok vesileyle danışarak Komisyon önerisine karşı pozisyonunu aşağıda açıklamaktadır:

İLK GÖRÜŞLER:

- 3.1. **Lizbon Gündemi**'nde belirtilen (**Göteborg Bildirgesi**'nde de vurgulanan) hedeflerin arkasında olan ACE, Komisyon'un SIM Direktifi önerisini genel olarak olumlu karşılamaktadır. Fakat yine de, mimarlık hizmetlerinin hali hazırda iç pazarda verimli bir şekilde dolaşımda bulunduğu ve genel olarak bakıldığında mimarlık mesleğinin en az düzenlenmiş serbest mesleklerden biri olduğuna dikkat çekmek ister. Esasında mimarlık mesleği, sınırlar arası hizmet elde edilmesi konusunda hemen hemen en hareketli serbest mesleklerden biridir.
- 3.2. ACE, direktif önerisinin yasaklanan, değerlendirilmesi gereken ve derogasyon gerektiren konular arasında ayırım yapan yapısını da olumlu bulmaktadır. Bu tutum, Üye Ülkele-

2. Komisyon'un COM(2004)002 nihai tebliğinin özetinde, 3. sayfa 2. paragraftan alıntı. 3. SIM Direktif önerisinin 4(1) maddesinden alıntı. 4. Söz konusu dava, Lüksemburg'da ortak mülkiyetli yapılara işletme hizmeti veren Christine Urbing Adam adlı kişinin vergiler konusunda devlet kurumuyla anlaşmazlığını konu edinmekte, davacı serbest mesleklerle tanınan vergi indiriminden yararlanmayı talep etmektedir. Avrupa Adalet Mahkemesi, serbest mesleğin tanımını yaparak, son kararı davacının ülkesine bırakmaktadır. (ç.n.)

rin ve etki altında kalacak olanların düzgün ve hızlı bir şekilde direktif tarafından öngörülen eylemleri yapmalarını olanaklı kılacaktır.

3.3. Fakat ACE'ye göre Komisyon iç pazarda hizmetlerin işleyişinin gelişiminin sağlanması için gerekli önlemlerin daha da ötesine geçmektedir. Direktif maddeleri Komisyon tarafından yeterli ve derin etki değerlendirmeleri yapılmadan ve ayrıca ulusal yönetimler ve meslek örgütleri üzerine yükledikleri ağır yükümlülükler dikkate alınmadan oluşturulmuş ve sunulmuştur. Bunun da ötesinde, mallar ve ürünler için iç pazarın geliştirilmesinin yaklaşık 20 yıl kadar sürdüğü düşünüldüğünde -ki hizmet konusuna göre daha az karmaşık olduğu tartışılabilir- direktifte belirtilen koşulların uygulanması için önerilen takvimin gerçekçi olduğu söylenemez.

3.4. **Bu kapsamda ACE, önerilen direktif hükümlerine belirli bir uzaklıktan bakarak, yeniden ve yeterli kapsamda bir etki değerlendirmesi yapmanın gerekli olduğuna ve ancak bundan sonra nasıl devam edilebileceği konusunda bir karar verilebileceğine inanmaktadır.** Mevcut öneride kabul edilen yaklaşım çerçevesinin direktifin genel amaçlarına tamamen aykırı noktalara gitmesi mümkündür, bu yüzden de hizmetlerin temel niteliklerine ve sunulma yöntemlerine göre sınıflandığı bir yaklaşımın kabul görmesi önemlidir. **ACE, en azından mimarlık mesleği ve diğer düzenlenmiş meslekler için, böylesi bir sınıflama yaklaşımının daha uygun olacağına inanmakta** ve bu yaklaşımın aynı zamanda Parlamento'da ikinci kez görüşülecek olan Yeterlikler Direktifi (Qualifications Directive) önerisinde de kabul gördüğünü hatırlatmaktadır.

TEK BAŞVURU KURUMU (SINGLE POINT OF CONTACT) – MADDE 6

3.5. SIM Direktifi, her Üye Ülke'de, hizmet sağlayıcının hizmet etkinliklerine erişim ve hizmet uygulamaları için gerekli tüm prosedürler ve formaliteleri tamamlaması için tek bir kurumun kurulmasını şart koşmaktadır. Mimarlık mesleğiyle ilgili bu başvuru kurumları birçok ülkede bulunmaktadır, fakat direktif hükümlerinin ulusal yasalarla nasıl etkileyeceği ve onlardan nasıl ayrılacağı netleştirilmelidir.

3.6. Bu başvuru kurumlarının tam olarak hangi işlevi göreceklerinin ve Yeterlikler Direktifi

önerisinde bahsedilen "başvuru noktaları" ile ne şekilde ilişki kuracakları netleştirilmelidir. Bu, özellikle bazı mesleklerde (bu noktada mimarlık mesleği de söz konusudur) yasal kayıt (ve bazı koşullarda lisans) zorunluluğunun bulunduğu ve bu işlemlerin mevcut bir yetkili kurum tarafından yürütüldüğü durumlarda önem kazanmaktadır. İki kurum arasındaki ilişki ve eksiksiz bilgi sağlama sorumluluğunun nasıl paylaşılacağı bir kez daha dikkatlice gözden geçirilmelidir.

3.7. Mimarlık hizmetlerinin sağlanmasında yeterliğin veya unvanın tanınması ile mesleğin uygulanması arasında çok önemli bir bağ vardır. ACE, Tek Merkezli Başvuru Kurumları'nın yalnızca bilgi merkezleri veya liste depoları olarak düşünülmemesi, fakat ilgili mesleğin uygulandığı kültürel bağlamı yansıtmaya gerektiğine inanmaktadır. Yani buradaki amaç, pazara girmek için hizmet sağlayıcının ihtiyacı olan tüm bilgiyi sağlamak ve aynı zamanda hem tüketiciye hem de hizmet sağlayıcıya ev sahibi ülkede ilgili meslek tarafından sunulan her türlü hizmete ilişkin tamamen şeffaf bilgiyi vermek olmalıdır.

DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKEN KOŞULLAR – MADDE 15

3.8. ACE'nin dikkat ettiği bir konu da direktifin Üye Ülkelerden yasal sistemlerini kontrol ederek hizmet etkinliklerine erişim konusunda eşitsizliğe neden olan veya bu etkinliklerin kendi bölgeleri içinde yürütülmesini engelleyen hükümler olup olmadığını gösterme yükümlülüğünü beklemesidir. Bu maddenin olumsuz yönü, bir listeye belirlenen birtakım hükümlerin ayrımcılığa neden olduğunun düşünülüyor olmasıdır ki ACE bu varsayımına karşı çıkmaktadır. Üye Ülkelerdeki yasal düzenlemeler genellikle kamu yararının korunmasına bağlı olan önemli gerekçeler üzerine kuruludur. Avrupa Tüketici Birliği demektedir ki, tüm "engeller" mutlaka kötü anlama gelmezler, özellikle de tüketicilerin korunması için alınan önemler söz konusu ise... Bu nedenle Komisyon tarafında izlenen genelleştirilmiş türden böylesi bir yaklaşım pazardaki hizmet sağlayıcılar ve tüketicilerin karşı karşıya olduğu gerçekleri yansıtmaktan uzaktır. Mutabakat hükümlerine uyulmasının sağlanması Komisyon'un görevidir ve bu nedenle ulusal yasaların neden olabileceği tüm ihlaller de Komisyon tarafından tespit edilmelidir. Bunun yanında, ülkeler arasında

kültürel farklılıkların olduğunun ve bu farklılıkların paylaşımı ve değişiminin Avrupa Birliği için çok önemli bir hazine olduğunun kabul edilmesi gerekir. Bu nedenle, bu farklılıkların AB içinde sınırlar arası hizmet sağlanmasının karşısında engeller ortaya çıkaracak şekilde kullanılmayacağına garanti altına alınması gerekmektedir.

- 3.9. Ayrıca, Üye Ülkelere verilen bu yükümlülüğün tersine döndürülmesi, çoğu ülke özelinde, Madde 15'teki listelenmiş maddelerin değerlendirilmesi konusunda doğrudan görev alacak olan meslek örgütlerinin üstlenebilecekleri rolleri de etkileyebilir. Böyle bir rolün meslek örgütleri tarafından üstlenilmesi için net bir kaynak ve bilgi belirtilmemektedir. ACE'ye göre, bu maddenin hükümlerinin geniş kapsamlı etkileri daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmalıdır ve bu etki değerlendirmesinin sonucuna göre de bu hükümlerin yeniden gözden geçirilmesi gerekli olabilir.
- 3.10. Direktifin bu yönünün, son olarak, uzun süredir kabul görmüş olan ve Üye Ülkelere kendi kültürel ve toplumsal işlerini yakından etkileyen konularda yasama yetkisini veren yerindenlik (subsidiarity) ilkesi üzerinde de açıkça etkisi bulunmaktadır. **ACE, Madde 15'te belirtilen şartların yukarıdan aşağıya etkilerini sorgulamaktadır. Bu şartlar, ulusal yasalar ve düzenlemelerin birçoğunun yürürlükten kaldırılması ve revize edilmesi anlamına gelebilir ve bu süreç mutlaka tüketicilerin durumunun iyileşmesi, veya mimarlık hizmetleri özelinde, yaşam çevrelerinin kalitesinin yükselmesi anlamına gelmeyebilir.** Bu hükümler yerindenlik ilkesine uyum sağlamakta mıdır?

MALİYET BİLGİ SİSTEMLERİ – MADDE 15 (2) (G)

- 3.11. Madde 15 (2) (g) kapsamındaki, hizmet sağlayıcının uyum sağlaması gereken sabit minimum ve/veya maksimum tariflere ilişkin öneri, Üye Ülkeler tarafından değerlendirilecek şartlardan biridir. ACE, bu ölçülerin birbirine göre oranlanması gerekliliğine katılmakta, fakat bu konuda uyarı niteliğinde bir not iletmek istemektedir. ACE, tüketicilere sunulan hizmetin yüksek nitelikte olması gerektiği konusunda tam olarak hemfikirdir. Bunun anlamı, hizmetin verilmesi için gerekli bir dizi eylem boyunca niteliğin yüksek tutulabilmesi için uygun kaynakların hizmet sağlayıcının kullanımına sunulması gerekliliğidir. Benzer

şekilde, tüketici (hizmeti alan) da sunulan hizmetin niteliğine doğru bir şekilde karar verebilecek bir konumda olmalı ve en iyi hizmeti sunandan yana karar verebilmelidir. **Mimarlık hizmetlerinin elde edilmesinde, hizmet sağlayıcı ve hizmet alan tarafların sahip olduğu bilgiler arasında belirgin bir asimetriklik bulunmaktadır. Bu nedenle, hizmet sağlayıcının gerekli hizmetleri daha iyi bir şekilde yerine getirmesi ve hizmet alıcının da kimden hizmet alacağına bilgili bir şekilde karar vermesini sağlayacak şekilde yeterli fiyatlandırma sistemleri kurmak gerekmektedir.**

- 3.12. Ayrıca, Üye Ülkelerin yasalarının belirli mesleklerin belirli hizmetleri sağlamasını şart koşması durumunda, hizmet sağlayıcıların tanımlanmış işler için uygun miktarda ücretlendirme yapmasına izin verilmesi haklı olarak tartışılabilir. Bu koşullarda, tüketiciyi koruma kapsamında minimum ve/veya maksimum tarifelerin oluşturulması yerindedir ve bu, yasa veya gelenekten gelen görevlerin gereğince gerçekleştirilmesinin bir yoludur.

MENŞE ÜLKE (COUNTRY OF ORIGIN) – MADDE 16

- 3.13. Direktif önerisi, kendi ülkesinde belirli birtakım hizmetleri verebilmesi için tüm yasal koşulları sağlayan bir hizmet sağlayıcının aynı hizmetleri AB'ye üye bir başka ülkede, menşe ülkedeki kurallar ve şartlara bağlı olarak yapmasına izin verilmesini sağlayan "Menşe Ülke" ilkesini benimsemektedir. **ACE bu hükmü desteklememektedir.** Böyle bir ilke, hizmet sağlayıcı tarafında niteliklerin yeterli düzeyde ve geçerli olduğu konusunda çıkacak sorunlardan ötürü işlerlik kazanamayacak özellikte ve sağlayıcıyla bir sorun çıktığında hizmet alıcının kendine ait olmayan ve uzak olduğu bir yasal çerçevede ve yabancı bir dilde hakkını araması gerekeceği için ayrımcılık getirecek niteliktedir. ACE, bu uygulamanın tüketiciler arasında karmaşıklığa ve mimarlar arasında zorluklara neden olacağı ve mimarlık hizmetlerinin sınırlar arası dolaşımını engelleyeceği düşüncesindedir.
- 3.14. Menşe ülke ilkesinin uygulanması önerisi henüz olgunlaşmamıştır ve tam anlamıyla işlevini yerine getirmesi ancak tamamıyla uyum sağlamış bir pazarda mümkündür. Belirli bir alan için böyle bir uyumun görülmediği varsayılırsa, bu ilkenin uygulanması Üye Ülke-

leri, hizmet sağlayıcıları çekmek için en az yasal düzenlemeye sahip ülke olma yoluna itecek bir yasal düzenleme rekabetine sokacaktır. Böyle bir rekabet ortamı içinde, en düşük düzeyde yasal düzenlemeye sahip ülkeler en yüksek sayıda hizmet sağlayıcıyı çekerken, buralardaki düşük yasal düzenleme düzeyi tüketicinin korunması ile çevresel ve toplumsal bütünleşme konularında olumsuz etkilere sahip olma riskini taşıyacaktır –ki bu AB'nin bir bütün olması hedefiyle tam zıt yönde bir sonuçtur. **ACE, bu ilkenin yalnızca hali hazırda belirgin bir şekilde AB düzeyinde uyum sağlamış hizmetler için geçerli olması gerektiğini düşünmektedir. Bu nedenle, mimarlık hizmetleri bu kapsama girmemelidir.**

DEROGASYONLAR – MADDE 17

- 3.15. ACE, Yeterlikler Direktifi'ndeki derogasyon kapsamında mimarlık mesleğinin menşe ülke ilkesi açısından derogasyondan yararlanacağını not etmiştir. Fakat yine de, önerilen metinde bu derogasyon yeterince açık belirtilmediğinden **ACE, Komisyon'dan bu derogasyona mimarlık hizmetleri özelinde açıklık getirmesini istemektedir. Bunun ötesinde Komisyon, bu derogasyonların geçiciliği veya kalıcılığı konusunda da bir netleşmeye gitmelidir.**

HİZMET SAĞLAYICILAR VE HİZMETLERİ ÜZERİNE BİLGİ – MADDE 26

- 3.16. Bu maddedeki hükümler, meslek örgütleri açısından ağır yükümlülükler içermekte ve ciddi miktarda çaba gerektirmektedir. Üye Ülkelerin belirtilen bilgi şartlarına nasıl ulaşabilecekleri konusunda soru işaretleri uyardırmaktadır. **ACE'nin düşüncesine göre, bu maddenin etkilerinin ve ayrıca Madde 6 ve Madde 33'te belirtilen şartlarla ilişkisinin daha iyi ortaya konması gerekmektedir.**

MESLEKİ TAZMİNAT SİGORTASI – MADDE 29

- 3.17. Mesleki Tazminat Sigortası ihtiyacıyla ilgili olarak, ACE mimarlık mesleğinin bu türden bir sigortanın zorunlu tutulacağı bir kategori içinde bulunup bulunmayacağına ilişkin bir netleşme beklemektedir. ACE, zaten mesleki bakış açısının mesleğin sağlık ve güvenlik konuları üzerinde ciddi etkileri olduğunu kabul eder bir yönde olduğu düşüncesiyle, **Mesleki Tazminat Sigortası uygulaması için zorunlu şartlar getirilmesi ihtimalini tartışmak iste-**

mektedir. Fakat böyle bir tartışma içinde dikkate alınması gereken bazı etkenler vardır; bir inşaat projesinin gerçekleştirilmesinde görev alan tüm aktörlerin kendi katkılarıyla ilgili sorumluluğu taşımaları, sigortanın kabul edilebilir bir fiyatlandırma dahilinde sağlanması, sigorta pazarında gerçek bir rekabet bulunması, kişilerin kendi ülkelerinde edindikleri sigortayı diğer ülkelerde hizmet verirken de kullanabilmeleri ve kişilerin yerleşik buldukları ülkeler dışındaki ülkelerde de sigorta alabilmelerinin olanaklı olması gerekir. **Fakat bu etkenlerden birçoğu, diğer ülkelerde hizmetlerin sağlanmasının serbestleştirilmesi önünde ciddi engeller oluşturmaktadır; bu özellikle reasürörlerin tekelleşmeye doğru gitmesiyle açıklanabilir. ACE, bu son bahsi geçen konunun, Mesleki Tazminat Sigortası konusundaki hedeflerini daha ileriye götürmek için Komisyon tarafından ele alması gereken ilk konu olduğunu düşünmektedir.**

HİZMETLERİN NİTELİĞİ – MADDE 31

- 3.18. Tüketicie yüksek nitelikli hizmet sağlanmasını garanti altına almanın önemli olduğu düşüncesiyle ACE öneride bu konuya yapılan vurguyu olumlu karşılamaktadır. Mimarlık mesleğinde hizmeti alanlara yüksek nitelikte hizmet verilmesi ACE'ye üye örgütler için her zaman başlıca konulardan biri olmuştur. Nitelikli hizmet verilmesi yoluyla tüketici güvenini sağlamak her mimarlık uygulamasında başarıya giden en önemli yoldur ve aynı zamanda toplum genelinin -ki bu grubu mimarlık mesleğinin inşa edilmiş ürünlerinin son kullanıcıları oluşturur- yararınadır. Gerçekten de, yeterliklerin karşılıklı tanınması üzerine Mimarlar Direktifi (EC/85/384), AB üyesi ülkeler arasında karşılaştırmalı olarak yüksek bir nitelik düzeyinin sağlanması için bir köşe taşı olmuştur. Direktif aynı zamanda mimarlık hizmetlerinde sınırlar arası ticareti de önemli derecede destekler niteliktedir.

- 3.19. ACE, nitelikli hizmetin sağlanması konusunun meslek örgütleri ve yasama kurumları arasında gelişmiş bir işbirliği için potansiyele sahip temel alanlardan biri olduğunu düşünmektedir. **ACE, direktifin Bölüm IV kısmında (Hizmetlerin Niteliği) belirtilen ilkelerin mesleğe yansıtılması için, Ortak Yasama Sürecine İlişkin Kurumlararası Mutabakat'ta (Inter-Institutional Agreement on Better Law Making-2003/C321/01) belirtilen birlikte dü-**

zenleme (co-regulation) ve öz düzenleme (self-regulation) ilkelerine paralel olarak, eş-güdüm sağlama görevini üstlenmeye istekli ve bu konuda gerekli kapasiteye sahiptir.

ANLAŞMAZLIKLARIN AŞILMASI – MADDE 32

3.20. Bu konu, meslekler ve onları temsil eden örgütler için özel ve önemli ilgi alanlarından biri olup, birçoğunun en çok zaman ve çaba harcadığı konudur. Yeterli, hızlı ve eşitlikçi tazminat prosedürlerinin sağlanması tüketici güveninin sürdürülmesi için ne kadar önemliyse, temsilci örgütler için o kadar önemlidir. Mimarlık hizmetleri konusunda, hizmeti alanların her zaman alternatif anlaşmazlık çözümü yollarına ulaşabilmelerini sağlamak önemlidir. Bu, sağlanan hizmetin karmaşıklığından ve hizmet sağlayıcılar ile alıcılar arasında mimarlık hizmetlerinin doğası nedeniyle oluşan asimetrik bilgi düzeyinden kaynaklanmaktadır. ACE, bu maddenin daha ayrıntılı etki değerlendirmesinin karşılıklı karar sürecinde gerçekleştirilmesi gerektiğine inanmaktadır.

BİRLEŞTİRME PROGRAMLARI – BÖLÜM VI

3.21. SIM Direktifi'nde özel olarak belirtilmese de, ACE, Yeterlikler Direktifi önerisi bağlamında "meslek kartı" uygulamasının başlatılması konusunda tartışmaların yapılmakta olduğunu bilmektedir. Ayrıca, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi de direktif üzerine hazırladığı ikinci taslak pozisyon raporunda⁵, hem sınırlar arası etkinlikleri hem de menşe ülke kapsamında mesleki kötü davranışların kaydedilmesi için Avrupa düzeyinde bağımsız yönetimli bir sicil kurumu kurulmasını önermektedir. **Bu önemli öneriler, SIM Direktifi ile ilgili birçok nedenden dolayı ACE'nin büyük bir istekle desteklediği önerilerdir.** Böyle bir yaklaşım, belirtilen türdeki bir kartın veya merkezi bir sicil sisteminin içerdiği bilgilerin tüketici güvenliğini artıracak olması açısından sınırlar arası hizmetlerin dolaşımına oldukça büyük oranda bir işlerlik kazandıracak ve Yeterlikler Direktifi'nde önerilen hükümlerin karşılıklı onaylanmasıyla da desteklenecektir.

DAVRANIŞ KURALLARI – MADDE 39

3.22. Direktif önerisinde Madde 39'da, Komisyon, düzenlenmiş meslekler için toplumsal dü-

zeyde davranış kurallarının belirlenmesi çağrısını yapmaktadır. Öneri bu kuralların ticari ilişkiler ile meslek etiği ve meslek adamlarının davranışları konularını içermesi gerektiğinin özellikle altını çizmektedir. ACE bu çağrışı desteklemekte ve böyle bir kurallar sisteminin oluşturulması için zaten bir çalışma başlatmış olduğunu açıklamak istemektedir. Şu anda yapılmakta olan çalışma, ACE'nin Ekim 1997'de kabul ettiği "Davranış Kuralları" metni üzerinden ilerlemektedir. Bu metne, ACE'nin web sayfasından ulaşmak mümkündür: www.ace-cae.org. **Ayrıca, ACE'ye üye tüm örgütler, 1999 yılında Beijing'de Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) tarafından kabul edilen Mimarlık Pratiği İçin Tavsiye Edilen Uluslararası Profesyonellik Standartları çerçevesinde uluslararası düzeyde bir Davranış Kuralları metnine imza atmış bulunmaktadırlar.** ACE, bu tür önlemlerin tamamen tüketiciler ve toplum genelinin yararına olduğunu düşünmektedir.

3.23. ACE'nin şu anda bu konuda yürüttüğü çalışmalar, üyeleri tarafından kullanılmakta olan davranış kurallarının biraraya getirilmesidir. Bu metinler biraraya getirildiğinde yapılacak bir analiz sonrasında ACE, Avrupa Davranış Kuralları üzerinde bir öneri geliştirebilecektir. Başarılı olduğu takdirde bu çalışma, ulusal ve bölgesel düzeyde tüm mevcut kurallarla bütünleştirilecek veya en azından aralarında çatışma yaratacak unsurlar bulunmaması için gerekli araştırmalar yapılabilecektir.

MESLEK ÖRGÜTLERİNİN ROLÜ

3.24. SIM Direktifi önerisi iç pazarda hizmetlerin verimli ve etkili bir şekilde yürütülmesi için meslek örgütlerinin alabilecekleri rolleri doğrudan açıklamamaktadır. Mimarlık meslek örgütleri bu önerinin kapsadığı tüm hedeflere ulaşmak yolunda Komisyon ve Üye Devletlere destek olmak açısından uygun konumdadırlar ve ACE, Komisyon'u, AB düzeyinde yönetim anlayışı konusunda gösterilen yeni yaklaşımı bu çalışmaya da yansıtmaya çalışmaktadır.

3.25. Meslek örgütlerinin çalışmaları, Komisyon'un önerilen direktif kapsamında belirttiği hedeflere yönelik bir çok alanda destekleyici niteliktedir. Bu alanlar arasında, tüketicinin korunması, sağlık ve güvenliğin korunması

5. Belge için referans: INT/228 - R/CESE 484/2004 rev.2 - 2004/0001(COD)

için nitelikli hizmet sağlanması ve anlaşmazlıkların çözülmesi bulunmaktadır. Bu nedenle, direktifin meslek örgütlerin rolleri üzerinde etkiye sahip olacağı açıktır ve ACE, Komisyon'u bu konuda erken ve ayrıntılı tartışma ve karşılıklı görüş alışverişi yapmaya çağırılmaktadır.

4.0 Sonuçlar

- 4.1. ACE, SIM Direktifi'nin meslek üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi ve değerlendirilmesi konusundaki çalışmalarına devam etmektedir. Bu çalışmalar, zamanla, önerilen direktif metninde değişikliklere yönelik bir takım tavsiyelerin hazırlanmasıyla sürecektir. Bu değişiklikler, ACE'nin önerisiyle ilgili olduğu konuları içerecek ve ACE metni geliştirmek için yapıcı tavsiyeler sunacaktır. Bu yolla ACE, direktifin amaçlarının tüm Avrupa vatandaşları için faydalı ve mimarlık mesleğinin sağladığı hizmetlerin kendine has yapısıyla tutarlı bir yönde elde edilmesi konusunda destek verecektir.
- 4.2. ACE, Komisyon'u, gerçekleştirdiği tüm tartışmalarda belirli hizmet kategorilerinin, özellikle de hem bugün hem de gelecekte AB vatandaşlarının yaşam kaliteleri üzerinde doğrudan etkiye sahip olan mimarlık hizmetlerinin, kendine has özelliklerini dikkate almaya davet eder. ACE özellikle bu tür hizmetlerin nitelik değerlendirmesinin, Komisyon tarafından Konsey ve Avrupa Parlamentosu'na sunulan metinde bulunan hükümlerin destek noktası olan ekonomik düşünceler üzerinde kurulamayacağına inanmaktadır.

EK:

A.0. Mimarlık Hizmetlerinin Tanımı

- A.1. Mimarlık hizmetleri, Avrupa'daki inşaat sektöründe yapıları çevreye ilişkin projelerin tasarlanması ve gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan mesleki hizmetlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır (şu anda 15 üyeli AB ekonomisinde yıllık yaklaşık 910 milyar Euro). Avrupa bu yapıları çevrede çalışmakta, dinlenmekte ve etkinlikler gerçekleştirmektedir. Bu nedenle, hepimizin üretken ve mutlu hayat sürmesi için mümkün olan en iyi yapıları çevre kalitesini sağlamamız gereklidir. Bunun bir parçası olarak ACE içtenlikle inanmaktadır ki, kalite hedefine ulaşmak ve tüke-

ticinin korunmasını sağlamak için yüksek nitelikli, iyi bir şekilde düzenlenmiş mimarlık hizmetlerinin elde edilmesi için gerekli koşullar oluşturulmalıdır.

- A.2. Bir yatırımcı yapı inşa etmeye karar verdiğinde ulaştığı ilk kişi genellikle bir mimardır ve mimarın ilk görevi de çoğunlukla üzerinde düşünülen bu projenin ne şekilde gerçekleştirilebileceği konusunda öneriler yapmaktır. Bunu takiben mimar, yatırımcının ihtiyaçlarına ve proje için düşünülen konuma bağlı olarak bir çözüm üretir. Bu çözüm, tasarım önerisidir ve her zaman projeye ve konuma özgü özellikler gösterir.
- A.3. Sonuç olarak elde edilen tasarım işverenin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ve aynı zamanda projenin daha geniş kültürel ve çevresel etkilerini dikkate alarak oluşturulmaktadır. Bu kapsamda üretilen tasarım, tarih, yer, yerel/bölgesel kültür ve içinde bulunulan çağın ve coğrafi konumun belirgin kültürel referanslarıyla ilişki kurmalıdır. Mimarın zihninde şekillenmiş bu tasarımın gerçeğe dönüştürülmesi gerekir. Bu karmaşık süreç içinde yer alan birçok adım ve aktör vardır ve tasarımın netliği bitmiş projenin teslimine kadar aynı netliği korumalıdır. ACE bu nedenlerden dolayı mimarın proje sürecinin tüm aşamalarında yer almasının gerekli olduğunu düşünmektedir.
- A.4. Bu projelerin oraya çıkardığı son ürün toplumun yaşadığı yapıları çevreyi oluşturmaktadır. Bu projeler toplumun umutlarını ve isteklerini taşır ve nesiller boyu aktarılacak olan fiziksel mirası oluştururlar. Bu durum yapıları çevrenin oluşumunda ve yönetiminde sorumluluk sahibi olanların omuzlarına önemli bir yük yüklemektedir ve bu kişilere bu sorumluluğu yüklemeyen önce yüksek bir eğitim ve pratik düzeyi sağlanması da toplumun yararına. Bu durum yeterliklerin tanınması konusundaki sektörel direktiflerde ve özellikle AB bağlamında işlemekte olan yasal düzenlemelerde de kabul görmektedir.
- A.5. Kritik bir önem taşıyan diğer bir konu da mimara projenin getirdiği sorunlara optimum çözümü bulabilmesi için ihtiyacı olan özgürlüğün verilmesidir. Fakat bu özgürlüğün sınırları, müşterinin ihtiyaçlarının giderilmesini garanti edecek şekilde çizilmelidir. Toplumsal sorumluluğunun bilincinde olan ve ahlaklı davranışlar sergileyen bir mimar, tüketici-

nin kişisel ihtiyaç ve isteklerini toplum genelinin yararı ile buluşturabilmelidir. Bu tür bir özgürlüğün kişisel sorumluluk gibi bir bedeli vardır ve bu nedenle mimarlar yaptıkları işlerden sorumlu olmalıdırlar. Fakat yine de, bu sorumluluk sınırsız bir süre ve kapsamda olmamalı, mimarın kontrolü altında olmayan diğer kişilerin etkinliklerini kapsamamalıdır.

- A.6. Bu hedeflere ulaşmak için, uygulama sürecinde rol alan bir mimar işverenine geniş kapsamlı bir dizi karmaşık hizmeti sunmakla yükümlü bir konumda bulunmalı ve bu hizmetler güvenilir ve kalite denetimi yapılabilir bir biçimde gerçekleştirilmelidir. AB üyesi devletler, bu hizmetlerin sonucunda ortaya

çıkan son ürünün teknik, yasal, estetik ve sorumlulukla ilgili yerine getirmeleri gereken koşulları kapsamlı bir şekilde yasalarla düzenlemiş bulunmaktadır ve izlenen yaklaşımlar bölgeden bölgeye farklılıklar göstermektedir. Buna rağmen, mimarlık hizmetleri temel olarak özel bir yasal sözleşmeyle düzenlenen kişiler arası bir ilişki üzerine kuruludur. Bu nedenle önerilen direktifin bu ilişkiye etkisi de ciddi olarak ele alınmalıdır.

- A.7. Mimarlık mesleğinin, yukarıda özetlenen kendine özgü nitelikleri mesleği etkileyecek tüm yasal düzenleme önerilerinde dikkate alınmalıdır. ACE de Komisyon'un SIM Direktifi önerisini ele alırken bu faktörleri dikkate almıştır.

Ev Sahibi Ülkede Uygulama Üzerine UIA Önerisi 6 Kasım 2003

UIA'dan Hükümetlere Mektup

Çeviren: Tuğçe Selin Tağmat

UIA, Kasım 2003 tarihinde Türkiye Cumhurbaşkanı ve Başbakanı'na da gönderdiği bir mektupta mesleki uygulamaların başka bir ülkede uygulanması konusunda görüşlerini belirtmiş, hükümetlere yabancı ve yerel mimarlar arasında anlamlı ortaklıkları desteklemeleri ve ülkelerindeki mimarlık kalitesini geliştirecek uluslararası uygulama standartları belirlemeleri konusunda önerilerde bulunmuştu. UIA'nın bu önerisi, sınırlar arasında hizmetin dolaşımı konusunda önemli noktalara değinmesi açısından güncelliğini koruyor. Bu mektuba paralel olarak, özellikle Mesleğin Bir Başka Ülkede Uygulanması konusunda kabul edilen UIA Kılavuz Metni'ne bakmak önemli görünüyor.

Kılavuz metne Türkçe olarak ulaşmak için:

<http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/7-TR.pdf>

Kılavuz metne İngilizce olarak ulaşmak için:

<http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/7.pdf>

Paris, 6 Kasım 2003

Sayın Cumhurbaşkanı / Başbakan,

Uluslararası Mimarlar Birliği UIA, dünya çapında 100'den fazla ülke ve 1.400.000'den fazla mimarı temsil etmektedir. UIA'nın en önemli sorumluluklarından biri, gelişmekte olan ülkeler de dahil olmak üzere, tüm dünyada mimarlığı tanıtmaktır. 15 Haziran 2003'te İstanbul-Türkiye'de gerçekleştirilen son UIA Konsey toplantısı, gelişmekte olan ülkelerdeki tüm projelerin, yerel şirketlere, kendi ülkelerinin kalkınmasına tam katılımında bulunmak konusunda eşit fırsatlar sunması gerektiğini öngören UIA duruşunu teyit etmiştir.

Yabancı mimarlık şirketleri, Afrika kıtası üzerindeki ücretler için 120 milyon dolar fatura etmişlerdir. Yerel mimarların yabancı meslektaşları ile işbirliği olanağının dışında kalması nedeniyle, bu mimarlardan çoğu iş fırsatını kaçırmış bulunmaktadır; bu da ulaşılmak istenen manevi ve maddi koşullar çerçevesinde, önemli ölçüde yabancı döviz kaybına neden olmuştur.

UIA, gelişmekte olan ülkelerde yabancı ve yerel mimarlar arasında işbirliğinin aşağıda belirtilen faydaları beraberinde getireceğini tespit etmiştir:

- *Şirketler arasında bilgi, kültür ve teknoloji aktarımı*
- *Yerel şirketlerin, uygulanan yönetmelikler, onay süreçleri, malzeme seçimleri ve tasarım ile ilgili kültürel konular konusundaki kapsamlı bilgileri*

- Yerel şirketlerin, kalite müteahhitleri ve sözleşme prosedür ve teknikleri konusunda bilgileri

Hükümet, yabancı ve yerel mimarlar arasında anlamlı ortaklıkları destekleyerek, ülkedeki mimarlık kalitesini geliştirecek uluslararası uygulama standartları belirlemelidir.

Bu düşünce, uluslararası düzeyde, 1999'da Beijing'de gerçekleştirilen Uluslararası Mimarlar Birliği UIA Toplantısı'nda oy birliğiyle kabul edilen ve ev sahibi ülkede yapılan uygulamalarda yerel mimarlar ile yabancı mimarlar arasında zorunlu işbirliği öngören bir Mutabakatla sonuçlandı.

Bu mektup, mimarlıkta daha yüksek standartlara ulaşmak için iki olumlu eylem biçimi önermektedir:

- Ülkenizde mimarların yasal olarak tanınmaları ve yasal statülerini kazanmalarının sağlanması
- Yabancı bir mimarın katılımında bulunduğu tüm projelerde ortaklığın özendirilmesi

Bu sürecin uygulanması için gerekli çerçevenin kurulmasında size yardımcı olmaktan memnuniyet duyarız.

Saygılarımızla,

Jaime Lerner
UIA Başkanı

Ek: Ev Sahibi Ülkede Uygulama Üzerine UIA Önerisi

Ev Sahibi Ülkede Uygulama Üzerine UIA Önerisi

Tanım:

Ev sahibi ülkede uygulama, bir mimarın veya ortak bir grup mimarın kendi ülkesinden başka bir ülkede bir proje tasarlamak veya bir hizmet vermek için iş araması veya böyle bir iş ile görevlendirilmesi sonucunda ortaya çıkar.

Arka Plan:

Mimarların sorumlulukları ile birlikte dolaşımda bulunma ve yabancı hukuklara tabi olarak hizmet verme yeteneklerini artırmakta yarar vardır. Bununla birlikte, yerel çevresel, sosyal ve kültürel etkenler ile etik ve yasal standartların daha iyi anlaşılmasını teşvik etmek gerekir.

Politika:

Mimarlar, tescilli olmadıkları bir ülkede bir proje üzerine mimarlık hizmeti verirken, yasal, çevresel, sosyal, kültürel ve mirasla ilgili etkenlerin doğru ve etkili bir biçimde göz önüne alındığından emin olmak için yerel bir mimar ile işbirliği yapacaklardır. Ortaklık koşulları, şahısların kendileri tarafından, UIA etik standartları ile yerel tüzük ve yasalara uygun bir şekilde belirlenmelidir.

Mimarlar Direktifi

85/384/EEC
10 Haziran 1985

Mimarlık Diplomalarının, Sertifikalarının ve Resmî Niteliklerle İlgili Diğer Belgelerin Karşılıklı Tanınması ile Kanunen (Mesleki Büro) Kurma Hakkı ve Hizmet Verme Serbestisinin Etkili Olarak Uygulanmasını Kolaylaştıran Tedbirlerin Karşılıklı Kabulü Hakkında Konsey Direktifi

Çevirenler: Günhan Danışman, Aydan Erim, Arif Şentek

Avrupa Konseyi'nde 1985 yılında kabul edilen Mimarlar Direktifi, o yıllarda çeşitli meslek grupları için kabul gören bir dizi direktiften biriydi. Bu direktif bir çok yönüyle UIA-UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı'na da yansımıştı. Güncel olarak ise, Avrupa Komisyonu, iç pazarın geliştirilmesi kapsamında yeterliklerin karşılıklı olarak tanınması için daha basit bir sistem getirmek amacıyla, 2001 yılından beri yaptığı çalışmalarla, farklı meslek sektörleri için yürürlükte olan direktifleri Yeterlikler Direktifi olarak adlandırdığı bir ana direktif altında toplamaktadır. Mimarlar Direktifi de, Yeterlikler Direktifi'nin kabulüyle yürürlükten kalkacak olan bu sektörel direktiflerden biridir. Dolayısıyla bu metne bir kez daha göz atarak, tüm sektörel direktifleri kapsayacak Yeterlikler Direktifi'nin taslak metni ve süreç içindeki gelişmeleri takip etmek önemli görünüyor.

Yeterliklerin tanınması konusunda Avrupa Komisyonu'ndaki gelişmeleri takip etmek için:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/qualifications/future_en.htm

Yeterlikler Direktifi önerisi ve üzerinde yapılan değişikliklerin orijinal metinlerine ulaşmak için:

<http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/qualificationsdirectiveproposal.pdf>

<http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/qualificationsdirectiveamendments.pdf>

Mimarlar Direktifi'nin İngilizce metnine ulaşmak için:

<http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/architectsdirective.pdf>

AVRUPA TOPLULUĞU KONSEYİ,

Avrupa Ekonomik Topluluğu Kuruluş Antlaşması'na ve özellikle 45'inci, 57'inci, 66'ıncı maddelerine istinaden,

Komisyon'dan gelen teklife istinaden¹,

Avrupa Parlamentosu'nun görüşüne istinaden²,

Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin görüşüne istinaden³,

Antlaşma'ya uygun olarak, geçiş döneminin sonundan itibaren kanunca (meslek) kurma ve (mesleki) hizmet verme konularında milliyet esasına dayalı tüm ayrımcılığın yasaklanmış olmasından ötürü; Milliyet esasında ayrımcılık gütmeyen davranış sis-

temlerinin, mimarlık alanında faaliyete başlamak için gerekli olan ruhsatın tasdik edilmesi ve mesleki örgütlere veya kurullara üye olarak kaydolmayı da kapsadığından dolayı,

Mimarlık alanında faaliyet gösterebilmek için (mesleki büro) kurma hakkı ve (mesleki) hizmet verme serbestisinin etkili olarak uygulanmasını kolaylaştırmak açısından bazı koşulların getirilmesine halen ihtiyaç duyulmasından dolayı;

Antlaşma'ya uygun olarak, Üye Ülkelerin kanunca meslek kurma şartlarını zorlaştırabilecek herhangi bir düzenlemeye destek vermemeleri şartı getirilmiş olduğundan;

1. (OJ No. C 239, 4.10.1967, s.15) 2. (OJ No. C 72, 19.07.1968, s.3) 3. (OJ No. C 24, 22.08.1968, s.3)

Antlaşma'nın 57 (1) Maddesinde diplomalar, sertifikalar ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelerin karşılıklı tanınması için direktiflerin yürürlüğe konması şartı getirilmiş olduğundan;

Mimarlık, yapıların kalitesi, çevreleriyle bütünleşme yolları, doğal ve kentsel çevreye saygı ile ortak ve bireysel kültürel miras gibi konular toplumu ilgilendiren konular olduğundan; dolayısıyla, karşılıklı tanınan diplomalar, sertifikalar ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelerin nitel ve nicel ölçütlere dayanması gerektiğinden; bu nedenlerden ötürü, karşılıklı tanınmış diplomalar, sertifikalar ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelere sahip olanların bireyler, sosyal gruplar ve toplumların mekânsal planlama, tasarım, binaların düzenlenmesi ve inşası, mimari mirasın korunması ve artırılması ve doğal dengenin korunması konularındaki gereksinimlerini anlayıp pratik çözümler üretebilmeleri önemli olduğundan;

Günümüzde mimarlık alanında profesyonel olarak uygulama yapanların eğitimi ve yetiştirilme metodları çok değişik olduğundan; ancak, mimar olarak profesyonel unvan altında faaliyet göstereceklerin eğitimi ve yetiştirilmesinin giderek aynı seviyeye çıkartılması koşullarının yerine getirilmesi gerekli olduğundan;

Bazı üye ülkelerde mimarlık faaliyeti gerçekleştirmek ve bunu sürdürmek için bir mimarlık diploması sahibi olmak kanunen gerekli olduğundan, diğer bazı Üye Ülkelerde bu şartın bulunmamasına rağmen mimar unvanına sahip olma şartları kanunlarla düzenlendiğinden, ayrıca bazı Üye Ülkelerde her iki durumun da geçerli olmamasının yanısıra profesyonel mimar unvanı altında faaliyete başlayıp devam etmekle ilgili kanunlar ve tüzükler hazırlanmakta olduğundan; dolayısıyla, bu tür Üye Ülkelerde mesleki faaliyete başlayıp sürdürebilmenin şartları halen konmamış olduğundan;

Diplomaların, sertifikaların ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelerin karşılıklı tanınması düşüncesi, bu tür diplomalar, sertifikalar ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelerin, verildikleri Üye Ülkede ilgili mesleki faaliyetleri gerçekleştirmek ve sürdürmek için bunlara sahip kişileri yetkilendirdiğini ön şart olarak kabul ettiğinden; dolayısıyla, bu direktif kapsamında tanınacak olan bazı sertifikaların ancak bu sertifikaları vermiş olan Üye Ülkede yürürlüğe girecek hukuki koşullar doğrultusunda, sertifikaya sahip olanların profesyonel mimar unvanı altında faaliyet gösterebilecekleri hususunda yetkilendirilmeleri durumunda geçerli olacağı göz önünde bulundurularak;

Bazı üye ülkelerde hukuki olarak mimar unvanı kazanabilmek için diploma, sertifika veya resmi niteliklerle ilgili diğer belgelere ek olarak belirli bir süre uygulama deneyiminin kazanılması gerekli olduğundan; bu yöndeki mevcut uygulama bir Üye Ülkeden diğerine değişiklik gösterdiğinden, ortaya çıkabilecek birtakım zorlukları ortadan kaldırmak için bir başka Üye Ülkede aynı süre için tamamlanmış olan uygulama deneyiminin eşit koşul olarak tanınması gerektiği düşünülmektedir;

Madde 1(2)'deki "mimarlık alanındaki faaliyetler" olarak bahsedilenin "mimar mesleki unvanı altında gerçekleştirilen faaliyetler" demek olduğunu, bunun gerekçesinin bazı Üye Ülkelerde mevcut şartlarda saklı tutulduğunu, yalnızca bu direktif kapsamını tarif etmek için kullanıldığı ve mimarlık alanında faaliyetlere hukuki bir tanım getirmek iddiasında olmadığını belirterek;

Bir çok Üye Ülke'de mimarlık alanındaki faaliyetler kanunen ve uygulamada mimar unvanını tek başına veya diğer unvanlarla birlikte taşıyan kişiler tarafından yerine getirildiğinden, aksine kanunlar olmadıkça bu kişiler mesleki faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde tekel oluşturmadıklarından, yukarıda bahsi geçen faaliyetlerin veya bir kısmının diğer meslek mensupları tarafından, özellikle inşaat mühendisliği veya yapı konularında özel eğitim almış mühendislerce gerçekleştirilebileceğinden hareketle;

Niteliklerin karşılıklı tanınması, söz konusu faaliyetlerin ele alınması ve gerçekleştirilmesini kolaylaştıracağından;

Bazı üye ülkelerde bu alanda faaliyet gösteren ve sayıları çok az olup üstün mimarlık yeteneği sahibi kimselere istisnai olarak ve gerekli eğitim ile yetişme koşullarının şartlarını yerine getirmeden mimar unvanı taşımalarına hukuken olanak tanındığından; bu Direktifte bu tip kimselerin de kapsam içine alınmasına, özellikle çoğu kez uluslararası itibar sahibi oldukları için, gerek görüldüğünden;

Madde 10'dan 12'ye kadarki kısımda listelenmiş olan mevcut diplomalar, sertifikalar ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelerin tanınmasının, bu niteliklere sahip olanların Üye Ülkeler dahilinde (mesleki büro) kurmaları ve (mesleki) hizmet vermeye başlamalarına hemen olanak tanınması açısından;

Bu uygulamanın hemen yürürlüğe girmesi halinde çok küçük bir ülke olan Lüksemburg Büyük Dukalığı'nda rekabet dengesi ve meslek düzeninin bozulma tehlikesine karşı bu üye ülkeye ek bir uyum süreci tanınmasının uygun olacağı düşüncesiyle;

Diplomaların, sertifikaların ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelerin karşılıklı tanınmasını sağlayan bu Direktif'in, bu diplomalar, sertifikalar ve belgelerin kapsadığı eğitim ve yetiştirilme konusunda pratik bir eşitlik sağlayamayabileceğini ve bu nedenle unvan kullanımının yalnızca belgenin verildiği Üye Ülke lisansında veya yabancı kişinin geldiği Üye Ülke lisansı kapsamında değerlendirilmesinin gerekli olduğunu belirterek,

Bu Direktif'in ulusal kurumlarca uygulanmasını kolaylaştırmak için Üye Ülkeler, niteliklerin belgelenmesine ilaveten, bu Direktif'in gerektirdiği eğitim ve yetiştirme seviyesini sağlayan kişilerin geldikleri Üye Ülke'nin yetkili mercileri tarafından tanzim edilmiş ve niteliklerin Direktif'te tarif edilenlere uygun olduğunu gösterir bir sertifikayı sunmalarını talep edebileceklerini belirterek;

Kanunen (mesleki büro) kuruluşu gerçekleştiğinde mesleki hizmet sunumunun başlayabilmesi için iyi itibar ve iyi karakterle ilgili ulusal şartların yerine getirilmesi isteğiyle; ayrıca kişilerin mimarlık alanında daha önce hiç faaliyette bulunmamaları durumu ile başka bir Üye Ülke'de bu türlü faaliyette daha önce bulduklarını belirten durumlar arasında ayırım yapılması gerekliliğini vurgulayarak;

Mesleki hizmetlerin sunulmasında meslek örgütleri veya kurullarına kayıt veya üye olma zorunluluğu ev sahibi ülkede yerleşik olmak ve sürekli faaliyette bulunmakla ilgili olduğundan; faaliyetin kısa süreli olması durumunda hizmeti sunan için şüphesiz kısıtlayıcı olacağı düşüncesiyle bu koşulun ortadan kaldırılması gerekliliğinin yanısıra, bu durumda meslek disiplini üzerindeki kontrolün meslek örgütleri ve kurullarının sorumluluğunda olduğunun garanti altına alınması gerektiğinden; bu amaçla 62'inci maddedeki hükümler saklı kalmak üzere, ilgili şahsın mesleki hizmet sunacağını ev sahibi Üye Ülke'nin yetkili mercilerine haber vermesi şartının yürürlüğe konması gerektiğinden hareketle;

Mimarlık alanındaki ücretli mimarların faaliyetleri konusuna gelindiğinde, Topluluk dahilinde çalışanların serbest dolaşımıyla ilgili 1612/68 nolu ve 15 Ekim 1968 tarihli Konsey (EEC) kararnamesinde (03 No. L257, 19.10.1968) iyi karakter veya iyi itibar, mesleki disiplin ve mesleki unvanın kullanışıyla ilgili hiçbir özel hüküm bulunmadığından; tek tek Üye Ülkeler açısından bu tip hükümler gerek ücretli, gerekse serbest çalışan kişilere yönelik olarak geçerli olabileceğinden; birçok Üye Ülke'de mimarlık alanında faaliyette bulunmak bir diploma, bir sertifika veya resmi niteliklerle ilgili diğer belgelere bağlı olduğundan; bu tür faaliyetler hem ücretli, hem de

serbest çalışan kimseler, veya profesyonel kariyerleri süresince her iki faaliyette çalışan kimselerce gerçekleştirileceğinden; Topluluk dahilinde meslek üyelerinin serbest dolaşımını tam olarak destekleyebilmek amacıyla, Direktif kapsamının ücretli çalışan kimseleri de içine alacak şekilde genişletilmesi gerektiği düşüncesiyle,

Direktif'in, profesyonel faaliyetlerde bulunmaya imkan tanıyan diplomaların, sertifikaların veya resmi niteliklerle ilgili diğer belgelerin, eğitim ve yetiştirme konularındaki ulusal şartlarla birlikte koordinasyonunu gerektirmeden, karşılıklı tanınmasını öngördüğünü belirterek; ayrıca, bir Üye Ülke'den diğerine mesleğe kayıtlı üye sayısı çok değişken olduğundan bu Direktif'in uygulanmasının ilk birkaç yılının Komisyon tarafından çok yakından takip edilmesi gerektiğini vurgulayarak,

BU DİREKTİFİ YÜRÜRLÜĞE KOYMUŞTUR.

I. BÖLÜM KAPSAM

Madde 1

1. Bu Direktif mimarlık alanındaki faaliyetleri kapsayacaktır
2. Bu Direktif'in amaçları açısından, mimarlık alanındaki faaliyetler genellikle profesyonel bir unvan olan mimar adı altında gerçekleştirilen faaliyetleri kapsayacaktır.

II. BÖLÜM BİR KİŞİNİN PROFESYONEL UNVAN OLARAK MİMAR ADI ALTINDA MİMARLIK ALANINDAKİ FAALİYETLERİ GERÇEKLEŞTİRMESİNE OLANAK VEREN, SAHİP OLDUĞU DİPLOMALAR, SERTİFİKALAR VE RESMİ NİTELİKLERLE İLGİLİ DİĞER BELGELER

Madde 2

Her Üye Ülke, Madde 3 ve Madde 4'te belirtilen şartlar çerçevesinde eğitim ve pratik deneyim sonucu elde edilmiş olan ve Madde 1'de tanımlanıp Madde 23 (1)'de bahsi geçen profesyonel bir unvan olarak mimar adı altında sürdürülecek faaliyetleri gerçekleştirmek üzere Üye Ülke vatandaşlarının diğer Üye Ülkelerden aldıkları diplomalar, sertifikalar ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgeleri, kendi sınırları dahilinde kendi Üye Ülke vatandaşlarına verilmiş olanlarla aynı yetkiye sahip olacak şekilde tanıyacaklardır.

Madde 3

Madde 2'de bahsedilen diplomalar, sertifikalar ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelerin elde edilme-

sini sağlayan eğitim ve pratik deneyim, üniversite seviyesinde verilen ve genellikle mimarlıkla ilgili dersler yoluyla sağlanmalıdır. Bu dersler mimarlık eğitiminin teorik ve pratik yönlerini dengeleyecek şekilde oluşturulacak ve aşağıda belirtilen hususların kazanımını temin edecektir:

1. Hem estetik ve hem de teknik gereksinimlere cevap veren mimari tasarımları üretebilecek bir yetenek,
2. Mimarlık tarihi ve teorileri ile bunlarla ilgili sanatlar, teknolojiler ve beşeri bilimlerin konularında yeterli bilgi sahibi olmak,
3. Mimari tasarımın kalitesini etkileyecek güzel sanatlar konusunda bilgi sahibi olmak,
4. Kentsel tasarım, planlama ve bu kapsamdaki planlama süreci için gerekli beceriler konusunda yeterli bilgi sahibi olmak,
5. İnsanlar ve yapılar arasındaki ilişkiyi, yapılar ile çevreleri arasındaki ilişkiyi ve yapılar arasında kalan mekânların insan ihtiyaçları ve ölçeğiyle ilişkilendirilmesini kavramak,
6. Özellikle toplumsal etkileri dikkate alan tekliflerin hazırlanmasında, mimarlık mesleğinin ve mimarın toplumdaki rolünü kavramak,
7. Proje tasarımında kullanılan araştırma yöntemlerini ve teklif hazırlanma süreçlerini kavramak,
8. Bina tasarımıyla ilgili olarak strüktürel tasarım, inşaat ve mühendislik projelerini anlamak,
9. İç mekânda konforun ve iklime karşı korunmanın sağlanabilmesi için fiziki problemler ve teknolojiler ile binaların işlevleri konularını yeterli düzeyde anlamak,
10. Maliyet ve imar mevzuatının getirdiği kısıtlamalar çerçevesinde kalarak, aynı zamanda bina kullanıcılarının taleplerini karşılayacak gerekli tasarım becerisine sahip olmak,
11. Tasarım fikirlerini yapılarla dönüştürebilmek ve planları genel planlama kararlarıyla bütünleştirebilmek için gerekli endüstriler, örgütlenmeler, yasal düzenlemeler ve süreçler konularında yeterli bilgi sahibi olmak.

Madde 4

1. Madde 2’de bahsedilen eğitim ve pratik deneyim, Madde 3’de tanımlanan koşulları karşılarırken ayrıca aşağıdaki şartları da yerine getirmelidir:

(a) Toplam eğitim ve pratik deneyim süreci bir üniversite veya eşdeğer kurumda dört yıllık tam zamanlı çalışma veya bir üniversite veya eşdeğer kurumda en az üç yılı tam zamanlı olan altı yıllık çalışmaya eşit olmalıdır.

(b) Bu tür eğitim ve pratik deneyim diploma düzeyinde girilecek bir sınavda gösterilecek başarıyla tamamlanmalıdır.

Birinci alt paragraf hükümleri saklı kalmak üzere, Madde 2’deki tanıma ek olarak, Almanya Federal Cumhuriyeti’ndeki “Fachhochschule”lerde verilen üç yıl süreli eğitim, bu direktifin yayınlandığı tarihteki şekliyle, ayrıca Madde 3’te belirtilmiş olan şartları sağladığı takdirde, o Üye Ülkede profesyonel unvan olarak mimar adı altında Madde 1’de sıralanan faaliyetleri gerçekleştirme hakkı verdiğinden geçerli sayılmalıdır. Ancak böyle bir eğitim Federal Almanya Cumhuriyeti’nde dört yıllık bir mesleki tecrübe ile desteklenerek meslek odasınınca verilecek bir sertifikayla tasdik edilecek ve bu Direktif’in getirdiği haklardan faydalanmak isteyen mimarların adı Oda’nın ruhsat listesinde tescil edilecektir. Oda daha önce mimarın mimarlık alanında gerçekleştirdiği çalışmaların, Madde 3’te bahsedilen tüm bilgilerin pratik uygulamasının kesin ispatı olduğunu belirlemiş olacaktır. Sertifika verilirken, ruhsat listesinde mimarların tescilinde kullanılan yöntemin aynısı kullanılacaktır.

Komisyon, elde edilecek tecrübeye dayanarak ve mimarlık eğitimindeki gelişmeleri göz önünde tutarak, Madde 31 (1)’in alt paragrafında belirtilen sürenin bitiminden sekiz yıl sonra, Konsey’e bu derogasyonun uygulanışıyla ilgili bir rapor sunacak ve Konsey’in Antlaşma’da belirtilmiş olan düzenlemeler çerçevesinde altı ay içinde üzerinde karar vereceği bir dizi öneri sunacaktır.

2. Madde 2’de belirtilmiş olan tanınma, sosyal gelişme yönteminin parçası olarak veya yarı-zamanlı bir üniversite kursu şeklinde verilen eğitim ve yetiştirme programlarına da uygulanacaktır, bu tip programlar Madde 3’teki hükümlere uygun olacak ve en az yedi yıl mimarlık alanında bir mimar veya mimarlık firması gözetiminde çalıştırılmış olan kişilerin başarıyla verecekleri bir mimarlık sınavıyla sonuçlanacaktır. Bu sınav diploma derecesi standardında ve paragraf 1 (b)’de bahsi geçen final sınavına eş değerde olacaktır.

Madde 5

1. Bir Üye Ülke’de, mimarlık alanındaki başarılarıyla itibar kazanmış olan vatandaşlara profesyonel unvan olarak mimar adını taşıma yetkisini verme hakkını belirli bir kuruma aktaran kanun kapsamında bu

unvanı almış olan Üye Ülke vatandaşlarının, profesyonel unvan olarak mimar adı altında mimarlık faaliyetlerini gerçekleştirmek için gerekli şartları yerine getirdiği kabul edilecektir.

2. Paragraf 1’de bahsi geçen kişilerin durumunda, vatandaşı olduğu veya gelmekte olduğu Üye Ülke tarafından verilmiş bir sertifikanın sahibi olmak, o kişinin mimar statüsü için yeterli kanıt olacaktır.

Madde 6

Federal Alman Cumhuriyeti’nin yetkili mercileri tarafından verilmiş olan ve 8 Mayıs 1945 tarihinden sonra Alman Demokratik Cumhuriyeti’nin yetkili mercilerince bahsedilen niteliklere eşdeğer olduğu belirlenmiş olup Madde 2’de bahsi geçen resmi nitelikleri de kapsayan sertifikalar o Madde’deki gerekçeler çerçevesinde tanınacaktır.

Madde 7

1. Her Üye Ülke en kısa zamanda, hem Üye Ülkelere hem de Komisyon’a eş zamanlı olarak, kendi sınırları dahilinde verilen ve Madde 3 ve 4’te belirtilen ölçütlere uyan diplomaları, sertifikaları ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgeleri ve ayrıca bunları verme yetkili kuruluşları ve yetkili mercileri bildirecek.

İlk liste bu Direktif’in yürürlük tarihinden itibaren 12 ay içinde gönderilecektir.

Ayrıca her Üye Ülke sınırları dahilinde verilmekte olan diplomalara, sertifikalara ve resmi niteliklerle ilgili diğer belgelere ilişkin olası değişiklikleri, özellikle de Madde 3 ve Madde 4’teki ölçütlere uyumu etkileyecek türde olanları aynı şekilde bildirecektir.

2. Listeler ve daha sonraki güncellemeler, bilgilendirme amacıyla Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi’nde, Üye Ülkeler ve Komisyon’a yapılan bilgi yazısını takip eden üç aylık sürenin dolmasından hemen sonra yayımlanacaktır. Ancak, Madde 8’de belirtilen durumlarda, diploma, sertifika veya resmi niteliklerle ilgili belgelerin yayımlanması ertelenecektir.

Konsolide edilmiş (birleştirilmiş) listeler Komisyon tarafından düzgün aralıklarla basılacaktır.

Madde 8

Eğer bir Üye Ülke veya Komisyon’un herhangi bir diploma, sertifika veya resmi niteliklerle ilgili belgenin Madde 3 ve Madde 4’teki ölçütlere uyup uymadığı konusu şüphesi olursa, Komisyon konuyu Madde 7 (1)’de belirtilmiş olan bilgi yazısı yazma süresinden sonra üç ay içinde Mimarlık Alanında Eğitim ve Yetiştirme Kurulu Danışma Komitesi’ne götürecektir.

Komite konuyla ilgili görüşünü üç ay içerisinde bildirecektir.

Diploma, sertifika veya resmi niteliklerle ilgili belge, komitenin görüşünü bildirmesinden sonra üç ay içinde veya görüş bildirim tarihinin sona ermesi üzerine yayımlanacaktır, ancak aşağıda belirtilen durum hariç tutulacaktır:

- Madde 7(1)’de şart koşulan bilgi verme yazısında diploma veya sertifika veren Üye Ülke gerekli değişiklikleri yaparsa;

- Bir Üye Ülke veya Komisyon, Antlaşma’nın Madde 169 veya Madde 170’teki hükümlerini yürürlüğe sokar ve konuyu Avrupa Komisyonu Adalet Mahkemesi’ne götürürse.

Madde 9

1. Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi’nde yayımlanmış olan herhangi bir listede bulunup Madde 3 ve Madde 4’teki hükümlere uymasına rağmen bir Üye Ülke veya Komisyon herhangi bir diploma, sertifika veya resmi niteliklerle ilgili belge üzerinde şüphesi olduğunda konuyu yine Danışma Komitesi’ne götürecektir. Komite görüşünü üç ay içinde bildirmek durumundadır.

2. Komisyon, Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi’nde yayımlanmış bir listedeki bir diplomayı ya ilgili Üye Ülke ile anlaşma sonunda ya da Adalet Mahkemesi kararı sonucunda listeden çıkarabilir.

BÖLÜM III

KAZANILMIŞ HAKLAR VEYA MEVCUT ULUSAL KOŞULLAR İTİBARIYLA SAHİBİNE MİMARLIK ALANINDA FAALİYETTE BULUNMA OLANAĞI VEREN DİPLOMALAR, SERTİFİKALAR VE DİĞER RESMİ YETERLİK BELGELERİ

Madde 10

Her Üye Ülke, diğer Üye Ülkeler tarafından Üye Ülke vatandaşlarına verilen, Madde 11’de belirtilen diplomaları, sertifikaları ve diğer yeterlik belgelerini, bu vatandaşların Direktif’in ilanı sırasında bu niteliklere sahip olmaları veya bu tür diplomaları, sertifikaları ve diğer yeterlik belgelerini alacakları bir eğitim programında bu Direktif’in ilanı sırasında üçüncü akademik yılı okuyor olmaları durumunda, bu nitelikler Bölüm II’de belirtilen koşulları karşılamasa dahi, Üye Ülke’nin hükümlerlik bölgesinde bu ülke tarafından verilen diploma, sertifika ve diğer yeterlik belgeleriyle aynı geçerliliğe sahip olmak üzere, kendilerine Madde 1’de belirtilen etkinliklerde bulunma hakkını vererek tanıyacaktır.

Madde 11

(a) Almanya'da

- Güzel sanatlar yüksek enstitüleri tarafından verilen diplomalar (Dipl.-Ing., Architekt (HfbK));

- "Technische Hochschule"lerin, teknik üniversitelerin, üniversitelerin mimarlık bölümleri tarafından verilen diplomalar (Architektur/Hochbau) ve bu kurumların sonradan "Gesamthochschule" olarak değiştirilmiş olması durumunda "Gesamthochschule"lerin mimarlık bölümleri tarafından verilen diplomalar (Dipl.-Ing. ve daha sonra bu diplomaların sahiplerine verilebilecek diğer unvanlar);

- "Fachhochschule"lerin mimarlık bölümleri tarafından verilen diplomalar (Architektur/Hochbau) ve bu kurumların sonradan "Gesamthochschule" olarak değiştirilmiş olması durumunda "Gesamthochschule"lerin mimarlık bölümleri tarafından verilen diplomalar (Architektur/Hochbau); buralarda eğitim süresinin dört yıldan az, ancak en az üç yıl olduğu durumlarda, Madde 4(1)'in ikinci alt paragrafı uyarınca meslek kuruluşu tarafından verilmiş ve Almanya Federal Cumhuriyeti'nde dört yıllık mesleki deneyimini belgeleyen bir sertifika bu diplomaya eşlik eder (Ingenieur grad. veya bu diplomaların sahiplerine daha sonra verilebilecek diğer unvanlar);

- "Ingenieurschulen" ve "Werkkunstschulen"lerin mimarlık bölümleri tarafından 1 Ocak 1973'ten önce verilen diplomalar (Pruefungszeugnisse); söz konusu diploma sahiplerinin Madde 13 uyarınca düzenlenen ve formel yeterliklerine ilişkin bir testten geçtiklerini gösterir uzman yetkililerce verilmiş bir sertifikaya da sahip olmaları gerekir.

(b) Belçika'da

- Yüksek ulusal mimarlık okulları veya yüksek ulusal mimarlık enstitüleri tarafından verilen diplomalar (architecte - architect);

- Hasselt eyalet yüksek mimarlık okulu tarafından verilen diplomalar (architect);

- Kraliyet Güzel Sanatlar Akademisi tarafından verilen diplomalar (architecte - architect);

- "Ecole Saint-Luc" tarafından verilen diplomalar (architecte - architect);

- Mimarlar birliği tarafından verilmiş ve sahiplerine mimar mesleki unvanını kullanma yetkisi tanıyan eğitim sertifikasıyla birlikte olmak koşuluyla üniver-

sitelerin inşaat mühendisliği diplomaları (architecte - architect)

- Merkezi veya Devlet mimarlık sınav kurulları tarafından verilen mimarlık diplomaları (architecte - architect);

- Üniversitelerin uygulamalı bilim fakülteleri ve Mons Politeknik Fakültesi tarafından verilen inşaat mühendisliği / mimarlık diplomaları ve mimarlık / mühendislik diplomaları (ingenieur-architecte, ingenieur-architect);

(c) Danimarka'da

- Kopenhag ve Aarhus Ulusal Mimarlık Okulları tarafından verilen diplomalar (arkitekt);

- 28 Mayıs 1975 tarihli 202 sayılı yasaya göre Mimarlar Kurulu tarafından verilmiş kayıt sertifikası (registret arkitekt);

- İnşaat Mühendisliği Yüksek Okullarından verilmiş diplomalar (byggningskonstruktör); söz konusu diploma sahiplerinin Madde 13 uyarınca düzenlenen ve resmi yeterliklerine ilişkin bir testten geçtiklerini gösterir uzman yetkililerce verilmiş bir sertifikaya sahip olmaları gerekir.

(d) Fransa'da

- 1959'a kadar Eğitim Bakanlığı ve daha sonra Kültürel İlişkiler Bakanlığı tarafından verilen Hükümet mimarlık diploması (architecte DPLG);

- "Mimarlık Özel Okulu" (Ecole speciale d'architecture) tarafından verilen diploma (architecte DESA);

- 1955'ten bu yana "Strazburg Sanat ve Endüstri Ulusal Yüksek Okulu" (Ecole nationale superieure des Arts et Industries de Strasbourg) yani eski "Strazburg Mühendislik Yüksek Okulu" (Ecole nationale superieure d'ingenieurs de Strasbourg) tarafından verilen diplomalar;

(e) Yunanistan'da

- Yunanistan Teknik Odası'nın mimarlık alanında faaliyette bulunma hakkı veren sertifikası ile birlikte Atina METSOVION POLYTECHNION tarafından verilen mühendislik / mimarlık diplomaları;

- Yunanistan Teknik Odası'nın mimarlık alanında faaliyette bulunma hakkı veren sertifikası ile birlikte Selanik ARISTOTELION PANEPISTIMION tarafından verilen mühendislik / mimarlık diplomaları;

- Yunanistan Teknik Odası'nın mimarlık alanında faaliyette bulunma hakkı veren sertifikası ile birlikte Atina METSOVION POLYTECHNION tarafından verilen mühendislik / inşaat mühendisliği diplomaları;

- Yunanistan Teknik Odası'nın mimarlık alanında faaliyette bulunma hakkı veren sertifikası ile birlikte Selanik ARISTOTELION PANEPISTIMION tarafından verilen mühendislik / inşaat mühendisliği diplomaları;

- Yunanistan Teknik Odası'nın mimarlık alanında faaliyette bulunma hakkı veren sertifikası ile birlikte PANEPISTIMION THRAKIS tarafından verilen mühendislik / mimarlık diplomaları;

- Yunanistan Teknik Odası'nın mimarlık alanında faaliyette bulunma hakkı veren sertifikası ile birlikte PANEPISTIMION PATRON tarafından verilen mühendislik / mimarlık diplomaları;

(f) İrlanda'da

- Dublin Üniversite Koleji mezunlarına İrlanda Ulusal Üniversitesi tarafından verilen mimar (Bachelor of Architecture) derecesi (B Arch. (NUI));

- Dublin Bolton Street Teknoloji Koleji tarafından verilen standart mimarlık derecesi diploması (Dipl. Arch.);

- İrlanda Kraliyet Mimarlık Enstitüsü tarafından verilen Üyelik (Associateship) Sertifikası (ARIAI);

- İrlanda Kraliyet Mimarlık Enstitüsü tarafından verilen Üyelik (Membership) Sertifikası (MRIA);

(g) İtalya'da

- Aday, uzman bir kurul önünde yapılan ve kendisine mimarlık mesleğini bağımsız olarak uygulama hakkı tanıyan Devlet sınavından geçtikten sonra Eğitim Bakanlığı tarafından verilen ve sahibine mimarlık mesleğini bağımsız olarak uygulama hakkı tanıyan diploma ile birlikte, üniversiteler, politeknik enstitüleri ve Venedik ve Calabria Reggio mimarlık yüksek enstitüleri tarafından verilen "laurea in architettura" diplomaları (dott. Architetto)

- Aday, uzman bir kurul önünde yapılan ve kendisine mimarlık mesleğini bağımsız olarak uygulama hakkı tanıyan Devlet sınavından geçtikten sonra Eğitim Bakanlığı tarafından verilen ve sahibine mimarlık mesleğini bağımsız olarak uygulama hakkı tanıyan diploma ile birlikte, üniversiteler ve politeknik enstitüleri tarafından verilen bina inşaatında ("sezi-

one costenzione civile") "laurea in ingegneria" diplomaları (dott. Ing. Architetto veya dott. Ing. in ingegneria civile);

(h) Hollanda'da

- Delft veya Eindhoven teknik kolejleri mimarlık bölümleri tarafından verilen ve sahibinin mimarlıkta derece sınavını geçtiğini belirten sertifika (bouwkundig ingenieur);

- Devletçe tanınmış mimarlık akademileri tarafından verilen diplomalar (architect);

- 1971'e kadar eski mimarlık kolejleri (Hoger Bouwkundonderricht) tarafından verilen diplomalar (architect HBO);

- 1970'e kadar eski mimarlık kolejleri (Voorgezet Bouwkundonderricht) tarafından verilen diplomalar (architect VBO);

- Söz konusu kişinin Hollanda Mimarlar Odası (BNA) "Bond van Nederlandse Architecten" Mimarlar Konseyi tarafından düzenlenen sınavı geçtiğini gösterir sertifika;

- Söz konusu diploma sahiplerinin Madde 13 uyarınca düzenlenen ve resmi yeterliklerine ilişkin bir testten geçtiklerini gösterir uzman yetkililerce verilmiş bir sertifika ile birlikte Mimarlık Enstitüsü Vakfı (IVA) ("Stichting Instituut voor Architectuur") tarafından verilen ve bu vakıf tarafından düzenlenen bir kursun tamamlanmasıyla verilen ve üzerinden en az dört yıllık bir süre geçmiş olan diploma;

- Söz konusu kişinin, bu Direktif'in yürürlüğe girmesinden önce Delft veya Eindhoven teknik kolejleri tarafından düzenlenen "Kandidaat in de bouwkunde" derece sınavını geçtiğini gösterir ve mimarlık mesleğini uygulayabileceğini güvence altına alan ve bu tarihten hemen önce en az beş yıllık bir süreden fazla Hollanda mevzuatına uygun olarak mesleğini uygulamış kişilere uzman yetkililer tarafından verilen bir sertifika (architect);

- Sadece bu Direktif'in yürürlüğe girmesinden önce 40 yaşını doldurmuş olan kişilere, ilgili kişinin bu tarihten hemen önce en az beş yıl Hollanda mevzuatına uygun olarak mimarlık mesleğini uygulamış olduğunu gösterir ve bu yetkisini güvence altına alan, uzman yetkililer tarafından verilmiş bir sertifika (architect);

-Yukarıda yedinci ve sekizinci alt paragraflarda belirtilen sertifikaların tanınması, Hollanda'da mimarlık unvanının alınması ve bu unvan altında mesleğin uygulanmasını düzenleyen yasal düzenlemelerin

yürürlüğe girişinden itibaren, bu düzenlemeler bu unvan altında mesleğin uygulanması yetkisini vermemesi durumu hariç, gerekmemektedir;

(i) Birleşik Krallık (İngiltere)'de

- İngiliz Mimarlar Kraliyet Enstitüsü'nün (Royal Institute of British Architects); üniversitelerdeki, politekniklerdeki, kolejlerdeki, akademilerdeki, teknoloji ve sanat okullarındaki mimarlık okullarının, bu Direktif'in kabul tarihinde Birleşik Krallık Mimarlar Kayıt Kurulu (Architects Registration Council of the United Kingdom) tarafından kayıt koşulu olarak tanıyan sınavlarını geçenlere verilen yeterlikler (Architect);

-Sahibinin 1931 Mimarlar Kayıt Yasası'nın 6(1)a, 6(1)b veya 6(1)d bölümüne göre mimar meslek unvanı kullanmaya hak kazanmış olduğunu gösterir bir sertifika (Architect);

- Sahibinin 1931 Mimarlar Kayıt Yasası'nın 2. bölümüne göre mimar meslek unvanı kullanmaya hak kazanmış olduğunu gösterir bir sertifika (Architect).

Madde 12

Üye Ülkeler'in vatandaşlarına, bu Direktif'in ilan sırasında mimar meslek unvanıyla Madde 1'de belirtilen faaliyetlerde bulunma hakkını veren düzenlemelerin bulunduğu Üye Ülkeler tarafından verilen, sahibinin bu Direktif'in yürürlüğe girmesinden önce mimar unvanını taşımağa hak kazandığını ve sertifikanın verilmesinden önceki beş yıl içinde ara vermeksizin en az üç yıl süreyle etkin olarak bu tür düzenlemeler altında söz konusu faaliyetleri yürüttüğünü belirten sertifikalarını;

Üye Ülkelerin vatandaşlarına, Üye Ülkeler tarafından bu Direktif'in ilan ve yürürlüğe girme tarihleri arasında getirilen düzenlemelere göre verilen, sahibinin bu Direktif'in yürürlüğe girdiği tarihte mimar unvanını taşıma yetkisini kazanmış olduğunu ve sertifikanın verilmesinden önceki beş yıl içinde ara vermeksizin en az üç yıl süreyle etkin olarak bu tür düzenlemeler altında söz konusu faaliyetleri yürüttüğünü belirten sertifikalarını;

sahiplerine Madde 10'a bağlı olmaksızın, her Üye Ülke, kendi hükümlerinde kendisi tarafından verilen diploma, sertifika ve diğer formel yeterlik belgeleriyle aynı geçerliliğe sahip olmak üzere, mimarlık meslek unvanı altında gerçekleştirilen ve Madde 1'de belirtilen etkinliklerde bulunma hakkını tanıyacaktır;

Madde 13

Madde (11)(a), dördüncü alt paragraf, Madde (11)(c), üçüncü alt paragraf ve Madde (11)(h), altıncı alt paragrafta belirtilen formel yeterliklerin sınanması, Madde 1'de belirtilen faaliyetleri en az altı yıl gerçekleştirmiş olması kaydıyla, ilgili kişi tarafından çizilmiş ve uygulanmış planların değerlendirmesiyle yapılacaktır.

Madde 14

Almanya Federal Cumhuriyeti uzman yetkilileri tarafından verilen ve 8 Mayıs 1945 tarihinden itibaren Alman Demokratik Cumhuriyeti uzman yetkilileri tarafından verilmiş yeterliklerin Madde 11'de sıralanan formel yeterliklerle eşdeğerliliğini onaylayan sertifikalar bu maddede sıralanan koşullarla tanınacaktır.

Madde 15

Lüksemburg Grandüklüğü, Madde 5'e bağlı olmaksızın, rekabetin bozulmasını önlemek amacıyla, üniversite dışı diplomaların, sertifikaların ve diğer formel yeterliklerin tanınması konusunda, Madde 10, 11 ve 12'nin uygulanmasını, bu Direktif'in ilan tarihinden itibaren dört buçuk yıllık bir geçiş süresince askıya alma yetkisini sahip olacaktır.

BÖLÜM IV

AKADEMİK UNVANLARIN KULLANILMASI

Madde 16

1. Madde 23 hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Üye Ülkeler, diğer Üye Ülkeler'in Bölüm II veya Bölüm III'te belirtilen koşulları yerine getirmiş olan vatandaşlarının yasal akademik unvanlarını, ve uygun olan durumlarda, bunların kendi Üye Ülkeleri'nde veya geldikleri Üye Ülke'nin diline göre kısaltılmış şekillerini kullanabilmelerini sağlayacaktır. Evsahibi Üye Ülke, bu unvanın ardından bu unvanı veren kuruluşun veya sınav konseyinin adının ve yerinin de kullanılmasını isteyebilir.

2. Yabancı bir kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke'de kullanılan akademik unvanın, evsahibi Üye Ülke'de, bu ülkede geçerli olan ancak söz konusu kişinin görmediği ek bir eğitim veya yetiştirme gerektiren bir unvanla karıştırılma olasılığının bulunduğu durumlarda, evsahibi Üye Ülke bu kişiden çıktığı veya geldiği üye ülkede kullanılan unvanı, evsahibi Üye Ülke'nin tanımlayacağı uygun bir şekilde kullanılmasını isteyebilir.

BÖLÜM V İŞ KURMA HAKKI VE HİZMET SUNMA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN ETKİN BİR ŞEKİLDE UYGULANMASINI KOLAYLAŞTIRICI HÜKÜMLER

A-İş Kurma Hakkına Özgü Hükümler

Madde 17

1. Madde 1’de belirtilen faaliyetlere ilk kez girişecek olan vatandaşlarından karakter veya itibarlarının iyi olduğunu kanıtlamalarını şart koşan bir evsahibi Üye Ülke, diğer Üye Ülke vatandaşları için bu kişilerin çıktığı veya geldiği Üye Ülke’deki yetkili bir makam tarafından verilmiş olan ve söz konusu faaliyete girişebilmek için o Üye Ülke’nin iyi karakter veya itibarın kanıtı olarak belirlediği koşullara uyulduğunu ifade eden bir belgeyi yeterli kanıt olarak kabul edecektir.

2. Yabancı kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke’nin, söz konusu faaliyete ilk defa girişeceklerden iyi karakter veya itibarlarına ilişkin kanıt sunmalarını talep etmediği durumlarda, evsahibi Üye Ülke yabancı uyruklu kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke’den alınacak bir “adli sicil” özeti, ya da bu sağlanıyorsa, çıkılan veya gelinen Üye Ülke’nin yetkili bir makamından alınacak buna eşdeğer bir belge talep edebilir.

3. Yabancı uyruklu kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke’nin, paragraf 1’de sözü edilen belgelenmiş kanıt vermediği durumlarda, kanıt yerine, söz konusu kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke’deki yetkili bir adli veya idari makam veya, uygun olan durumlarda bir noter veya yetkili bir meslek kuruluşu huzurunda yemin etmesi –ya da, yemin uygulanmasının bulunmadığı ülkelerde, beyanda bulunması- kabul edilebilir; bu durumda söz konusu yetkili makam veya noter yeminin veya beyanın gerçek olduğuna ilişkin bir belge verecektir.

4. Evsahibi Üye Ülke’nin, söz konusu kişi o ülkede iş kurmadan önce, o kişiyle ilgili olarak kendi sınırları dışında vuku bulmuş ciddi bir olay hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olması; ya da paragraf 3’te sözü edilen beyanın doğru olmayan bilgiler içerdiğini bilmesi durumunda, eğer bu olay veya bilgi, kendi sınırları içinde söz konusu faaliyete izin verilmesini etkileyecek nitelikte ise, bu durumda yabancı uyruklu kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke’yi durumdan haberdar edebilir. Bu durumda kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke bu bilgilerin gerçeklik derecesini, sadece bunların söz konusu faaliyetin o Üye Ülke’de yapılmasını etkileme olasılığı açısından irdelleyip doğrulayacaktır. Yapılacak araştırmanın niteliğine ve derinliğine o ülkenin yetkili makamları karar vere-

cek, ve yapılan araştırma sonucunda vermiş oldukları sertifika ve belgelere ilişkin bir işlem yapacaklarsa, bunu evsahibi Üye Ülke’ye bildireceklerdir.

5. Üye Ülkeler sağlanan bilgilerin gizliliğini gözetecektir.

Madde 18

1. Bir evsahibi Üye Ülke’deki yasalar, yönetmelikler veya idari kararların, Madde 1’de belirtilen faaliyetlerin yapılabilmesiyle ilgili hükümleri de kapsamak üzere, iyi karakter ve itibar sahibi olmak konusunda, ciddi mesleki suçlar için alınmış disiplin cezaları veya adli suçlardan hüküm giymiş olmak dahil belirli koşullar dayatması durumunda, yabancı uyruklu kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke evsahibi Üye Ülke’ye söz konusu kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke’de kendisine uygulanmış olan her türlü mesleki veya idari yaptırım veya disiplin cezasına veya mesleğinin uygulanmasıyla bağlantılı her türlü adli cezalara ilişkin bilgileri aktaracaktır.

2. Evsahibi Üye Ülke’nin, söz konusu kişi o ülkede iş kurmadan önce, o kişiyle ilgili olarak kendi sınırları dışında vuku bulmuş ciddi bir olay hakkında ayrıntılı bilgiye sahip ise ve bu olay kişinin kendi sınırları içinde söz konusu faaliyette bulunmasına izin verilmesini etkileyecek nitelikte ise, yabancı uyruklu kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke’yi bu konudan haberdar edebilir.

Bu durumda kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke bu bilgilerin gerçeklik derecesini, sadece bunların söz konusu faaliyetin o Üye Ülke’de yapılmasını etkileme olasılığı açısından irdelleyip doğrulayacaktır. Yapılacak araştırmanın niteliğine ve derinliğine o ülkenin yetkili makamları karar verecek, ve yapılan araştırma sonucunda paragraf 1 uyarınca sağlamış oldukları bilgilere ilişkin bir işlem yapacaklarsa, bunu evsahibi Üye Ülke’ye bildireceklerdir.

3. Üye Ülkeler sağlanan bilgilerin gizliliğini gözetmektedir.

Madde 19

Madde 17 ve 18 uyarınca verilen belgelerin, verildikleri tarihten itibaren en geç üç ay içinde sunulması gerekmektedir.

Madde 20

1. Söz konusu kişinin Madde 1’de belirtilen faaliyetlerde bulunmasına, Madde 17 ve 18 hükümleri uyarınca izin verilmesine ilişkin işlemler; bu işlemler tamamlandıktan sonra yapılacak itirazların yol açabileceği gecikmeler saklı kalmak kaydıyla, mümkün olduğunca kısa sürede tamamlanmalı ve bu süre söz

konusu kişiyle ilgili tüm belgelerin sunulmasından sonra, üç ayı aşmamalıdır.

2. Madde 17 (4) ve Madde 18 (2)'de sözü edilen hallerde, yeniden inceleme konusunda yapılacak bir başvuru, paragraf 1'de belirtilen süreyi askıya alacaktır.

Kendisine başvurulmuş Üye Ülke, bu başvuruyu üç ay içinde cevaplandıracaktır.

Evsahibi Üye Ülke, cevabın alındığında veya belirtilen sürenin sonunda, paragraf 1'de belirtilen işleme devam edecektir.

Madde 21

Bir evsahibi Üye Ülke'nin Madde 1'de belirtilen faaliyetlere başlamak veya bunları sürdürmek isteyen kendi vatandaşlarına yemin etme veya beyanda bulunma koşulunu uygulaması ve söz konusu yeminin veya beyanın diğer Üye Ülke vatandaşları tarafından kullanılmayacak bir tarz ve şekilde olması durumunda, bu Üye Ülke söz konusu kişilere uygun ve eşdeğerde bir yemin veya beyan şekli sunulmasını sağlayacaktır.

B-Hizmet Sunulmasına Özgü Hükümler

Madde 22

1. Bir evsahibi Üye Ülke Madde 1'de belirtilen faaliyetlere başlamak veya bunları sürdürmek isteyen kendi vatandaşlarından bir meslek kurum veya kuruluşundan onay alınmasını veya bu kuruluşa üye olunması veya kayıtlı bulunulmasını şart koşuyorsa, bu Üye Ülke hizmet sunumunun söz konusu olduğu durumlarda diğer Üye ülke vatandaşlarını bu şartlardan muaf tutacaktır.

Söz konusu kişi hizmeti evsahibi Üye Ülke'nin kendi vatandaşlarının sahip olduğu hak ve yükümlülüklerle sahip olarak sunacak ve özellikle de o ülkede geçerli olan mesleki veya idari nitelikteki davranış ve ahlak koşullarına uymakla yükümlü olacaktır.

Üye Ülkeler, bu amaçla ve paragraf 2'deki hizmet sunulmasına ilişkin olarak belirtilen beyana ek olarak, kendi ülkelerinde geçerli olan meslek davranış kurallarının uygulanmasına olanak vermek amacıyla, bir meslek kurum veya kuruluşuna ya da bir sivil otomatik geçici kayıt ya da ön (*pro forma*) kayıt yapılmasını şart koşabilir. Bu gibi hallerde söz konusu kayıt koşulunun hizmetin sunulmasını geciktirmemesi veya hizmetin sunulmasını herhangi bir şekilde zorlaştırmaması ya da hizmeti sunan kişiye ek bir maliyet getirmemesi esastır.

Bir evsahibi Üye Ülke, ikinci paragraf uyarınca herhangi bir önlem almışsa veya bu hükümlere ters düşen durumlardan haberdar olmuşsa, bu bilgileri söz konusu kişinin işini kurmuş olduğu Üye Ülke'ye bildirecektir.

2. Evsahibi Üye Ülke, eğer yapılacak iş kendi toprakları üzerinde bir projenin uygulanmasını içeriyorsa, söz konusu kişiden, işe başlamadan önce yetkili makamlara sağlanacak hizmetleri beyan etmesini isteyebilir.

3. Evsahibi Üye Ülke, paragraf 1 ve 2 hükümleri uyarınca, söz konusu kişiden aşağıdaki bilgileri içeren bir veya birden fazla belgeyi sunmasını isteyebilir:

- Paragraf 2'de sözü edilen beyan;

- Söz konusu kişinin, işini kurmuş olduğu Üye Ülke'de konu olan işleri yasalara uygun bir şekilde yapmakta olduğuna ilişkin bir belge;

- Söz konusu kişinin konu olan hizmetlerin sunulabilmesi için gerekli olan diploma(lar), sertifika(lar) veya formel yeterliği kanıtlayan diğer belgelere sahip olduğunu ve bu yeterliklerin Direktif'in II. Bölümü'nde belirtilen kriterlere veya III. Bölümü'nde sıralananlara uygun olduğunu belirten bir belge;

- Geçerli hallerde, Madde 23 (2)'de belirtilen belge.

4. Paragraf 3'te belirtilen belge veya belgelerin, verildikleri tarihten itibaren en geç 12 ay içinde sunulması gerekmektedir.

5. Bir Üye Ülke'nin, kendi ülke sınırları içinde iş kurmuş olan kendi vatandaşı veya diğer bir Üye Ülke vatandaşı olan bir kişiye Madde 1'de belirtilen faaliyetlerde bulunmak üzere verdiği izni, geçici ya da kalıcı olarak, bütünüyle veya kısmen geri alması durumunda, söz konusu Üye Ülke, eğer gerekiyorsa, paragraf 3'teki ikinci alt paragrafta sözü edilen belgenin de geçici veya kalıcı olarak geri alınmasını sağlayacaktır.

C- İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunma Özgürlüğüne İlişkin Ortak Hükümler

Madde 23

1. Madde 1'de belirtilen faaliyetlerle ilgili olarak mimar meslek unvanının kullanılmasının yasal hükümlerle denetim altında olduğu evsahibi Üye Ülkelerde, diğer Üye Ülke vatandaşı olan kişilerden Bölüm II'deki koşullara uyanlara ya da Madde 11'de belirtilen diploma, sertifika ya da formel yeterliklerini ka-

nıtlayan diğer belgelerinin geçerliliği Madde 10 hükümleri uyarınca tanınmış olanlara, söz konusu ülkedeki pratik yetişme koşullarının gereğini yerine getirdiklerinde evsahibi Üye Ülke'nin meslek unvanını ve bunun kısaltılmış şeklini kullanma hakkı tanınacaktır.

2. Bir Üye Ülke Madde 1'de belirtilen faaliyetlere mimar unvanıyla girişmek ya da bu tür faaliyetleri sürdürmek için, Bölüm II'de sayılan koşullara ya da Madde 11'de belirtilen diplomaya, sertifikaya veya formel yeterliği kanıtlayan başka bir belgeye sahip olmaya ek olarak, belirli bir meslek pratiği süresinin geçirilmiş olması koşulunu getiriyorsa, söz konusu Üye Ülke, kişinin çıktığı ya da daha önce yaşamakta olduğu Üye Ülke'den alınacak olan ve kişinin o ülkedeyken istenen süre kadar uygun nitelikte bir pratik yaptığını kanıtlayan belgeyi yeterli kanıt olarak kabul edecektir. Madde 4 (1)'in ikinci alt paragrafında sözü edilen sertifika, bu madde hükmü çerçevesinde yeterli kanıt teşkil edecektir.

Madde 24

1. Bir evsahibi Üye Ülke, Madde 1'de belirtilen faaliyetlere girişmek ya da bu faaliyetleri sürdürmek isteyen kendi vatandaşlarından daha önce iflas durumuna düşmediklerini kanıtlamaların istiyorsa ve Madde 17 ve 18 uyarınca sağlanan belgeler bu kanıtı içermiyorsa, bu ülke o zaman söz konusu kişinin çıktığı veya geldiği Üye Ülke'deki yetkili bir adli veya idari makam veya, uygun olan durumlarda bir noter veya yetkili bir meslek kuruluşu huzurunda yemin etmesi –ya da, yemin uygulanmasının bulunmadığı Üye Ülkelerde, beyanda bulunmasını- kabul edecektir; bu durumda söz konusu yetkili makam veya noter yeminin veya beyanın gerçek olduğuna ilişkin bir belge verecektir.

Evsahibi Üye Ülkede mali açıdan iyi durumda olduğunun kanıtlanması gereken hallerde, bu Üye Ülkeler diğer Üye Ülkelerdeki bankalar tarafından verilen beyanların kendi ülkesindeki bankalar tarafından beyanlarla eşdeğerde olduğunu kabul edecektir.

2. Paragraf 1'de değinilen belgelerin, verildikleri tarihten itibaren en geç üç ay içinde sunulması gerekmektedir.

Madde 25

1. Bir evsahibi Üye Ülke Madde 1'de belirtilen faaliyetlere başlamak veya bunları sürdürmek isteyen kendi vatandaşlarından, mesleki yükümlülüklerinden doğacak sonuçlara karşı sigortalı olduklarını kanıtlamalarını istiyorsa, bu Ülke diğer Üye Ülkelerdeki sigorta kuruluşları tarafından verilen belgeleri, kendi ülke sınırları içinde verilen belgelerle eşdeğer-

de sayacaktır. Bu tür belgelerin sigortalının, sigorta koşulları ve sigorta kapsamı açısından evsahibi Üye Ülke'de geçerli olan yasa ve yönetmelik gereklerine uymakta olduğunu açık olarak belirtmesi gerekmektedir.

2. Paragraf 1'de sözü edilen belgelerin, verildikleri tarihten itibaren en geç üç ay içinde sunulması gerekmektedir.

Madde 26

1. Üye Ülkeler, söz konusu kişilerin evsahibi Üye Ülke'deki yasalar ve eğer varsa mesleki ahlak kuralları hakkında bilgi edinebilmelerini sağlamak üzere gerekli önlemleri alacaktır.

Üye Ülkeler bu amaçla söz konusu kişilerin gerekli bilgileri sağlayabileceği danışma merkezleri kurabilir. İş kurma hallerinde evsahibi Üye Ülke ilgili kişilerden bu merkezlerle temasa geçmelerini isteyebilir.

2. Üye Ülkeler, paragraf 1'de sözü edilen merkezleri Madde 31 (1)'in birinci alt paragrafında süre sona ermeden önce, belirlemiş oldukları yetkili kurum ve kuruluşların himaye ve denetimi altında kurabilir.

3. Üye Ülkeler, geçerli durumlarda, söz konusu kişilerin, bu kişilerin gerek kendi gerekse müşterilerinin çıkarları açısından, mesleklerini evsahibi Üye Ülke'de uygulayabilmek için gerekli olan dil hakimiyetini kazanmış olmalarını gözetecektir.

BÖLÜM VI SON HÜKÜMLER

Madde 27

Haklı şüphelerin bulunduğu durumlarda, evsahibi Üye Ülke, başka bir Üye Ülke'nin yetkili mercilerinden, bu diğer Üye Ülke'de verilen ve Bölüm II ve III'te bahsi geçen diplomaların, sertifikaların ve diğer formel yeterlik belgelerinin gerçek olduğunu onaylamasını talep edebilir.

Madde 28

Üye Ülkeler, Madde 31 (1)'in birinci alt paragrafında belirtilen zaman sınırı içinde diploma, sertifika ve diğer formel yeterlik belgelerinin yanısıra bu Direktif'te belirtilen belge ve bilgileri vermek veya kabul etmek yetkisine sahip kurum ve kuruluşları belirleyecek ve bunları diğer Üye Ülkelere ve Komisyon'a bildirecektir.

Madde 29

Bu Direktif, Üye Ülkelerin Madde 1'de belirtilen faaliyetleri, Yönetmelik (EEC) No. 1612/68 uyarınca,

ücretli eleman statüsünde sürdüren veya sürdürecektir olan vatandaşları için de geçerlidir.

Madde 30

Madde 31(1)'in birinci alt paragrafında belirtilen süre sona erdiğinde, Komisyon, bu tarihten itibaren en geç üç yıl içinde bu Direktif'i kazanılan deneyimler ışığında yeniden gözden geçirecek ve gerektiği takdirde, Danışma Komitesi ile görüşükten sonra Konsey'e değişiklik önerileri sunacaktır. Konsey bu önerileri bir yıl içinde inceleyecektir.

Madde 31

1. Üye Ülkeler Bu Direktif'in bildirim tarihini izleyen 24 ay zarfında hükümlerinin yerine getirilmesi için gerekli önlemleri alacak ve bunları Komisyon'a bildirecektir.

Ancak, Üye Ülkelerin Madde 22 gereklerine uyum sağlamak için, bildirim tarihinden itibaren üç yıllık bir süreleri vardır.

2. Üye Ülkeler, bu Direktif'in kapsadığı alanda yürürlüğe koydukları ulusal yasaların ana hükümlerinin metinlerini Komisyon'a iletacaktır.

Madde 32

Bu Direktif Üye Ülkelere hitaben çıkartılmıştır.

10 Haziran 1985 tarihinde Lüksemburg'da bağtlanmıştır.

Konsey adına
Başkan
M. FIORET

Sektörel Direktifler Kapsamında Yeni Üye Ülkelerin Diplomalarının Karşılıklı Olarak Tanınması

MARKT/C/3/6925/2004

5 Mayıs 2004

Çeviri: Engin Urcan

1 Mayıs 2004 tarihinde 10 yeni üye ülkenin AB'ye resmen katılması ile AB tarihinin en kapsamlı genişlemesini tamamlamış oldu. Yeni Üye Ülkeler için diplomaların karşılıklı olarak tanınması konusunda sektörel direktifler üzerinden yapılan çalışma sonucunda, aynı yıl içinde, Avrupa Komisyonu tarafından yasal bağlayıcılığı olmayan fakat yeni Üye Ülke vatandaşlarının yeterliklerinin tanınması için küçük bir kılavuz niteliği taşıyan bir belge yayımlanmıştı. Bu belge, bundan sonra AB'ye katılacak ülkeler için de bir nevi kılavuz olarak görülebilir.

Metnin İngilizce orijinaline ulaşmak ve bu konudaki gelişmeleri takip etmek için:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/qualifications/specific-sectors_en.htm

NOTLAR:

1. Bu belge, yasal bağlayıcılığı olmayan ve herhangi bir hak sağlamayan bir belgedir. Bu belgenin tek amacı, hizmetlerin yerleşimi çerçevesinde diplomaların tanınmasına ilişkin temel kuralları özetlemektir. Hizmetlerin serbestçe sağlanabilmesine ilişkin kurallar için, ilgili direktiflerin içerdiği özel hükümlere başvurulmalıdır.

2. Mesleki yeterliklerin tanınması, Üye Devletler tarafından ücretli çalışanların (mesleklerini çalışan konumunda sürdürenlerin) serbest dolaşımına ilişkin alınan geçici önlemlerin uygulanmasını olumsuz yönde etkilemeyecektir. Bu önlemler, mesleki yeterliklerin tanınmasını pratikte ortadan kaldıracığından yeni Üye Ülke vatandaşlarının, hizmet vermek üzere yerleşmek istedikleri Üye Devlet'in yetkili kurumlarından bu konuda bilgi almaları önemle tavsiye edilir.

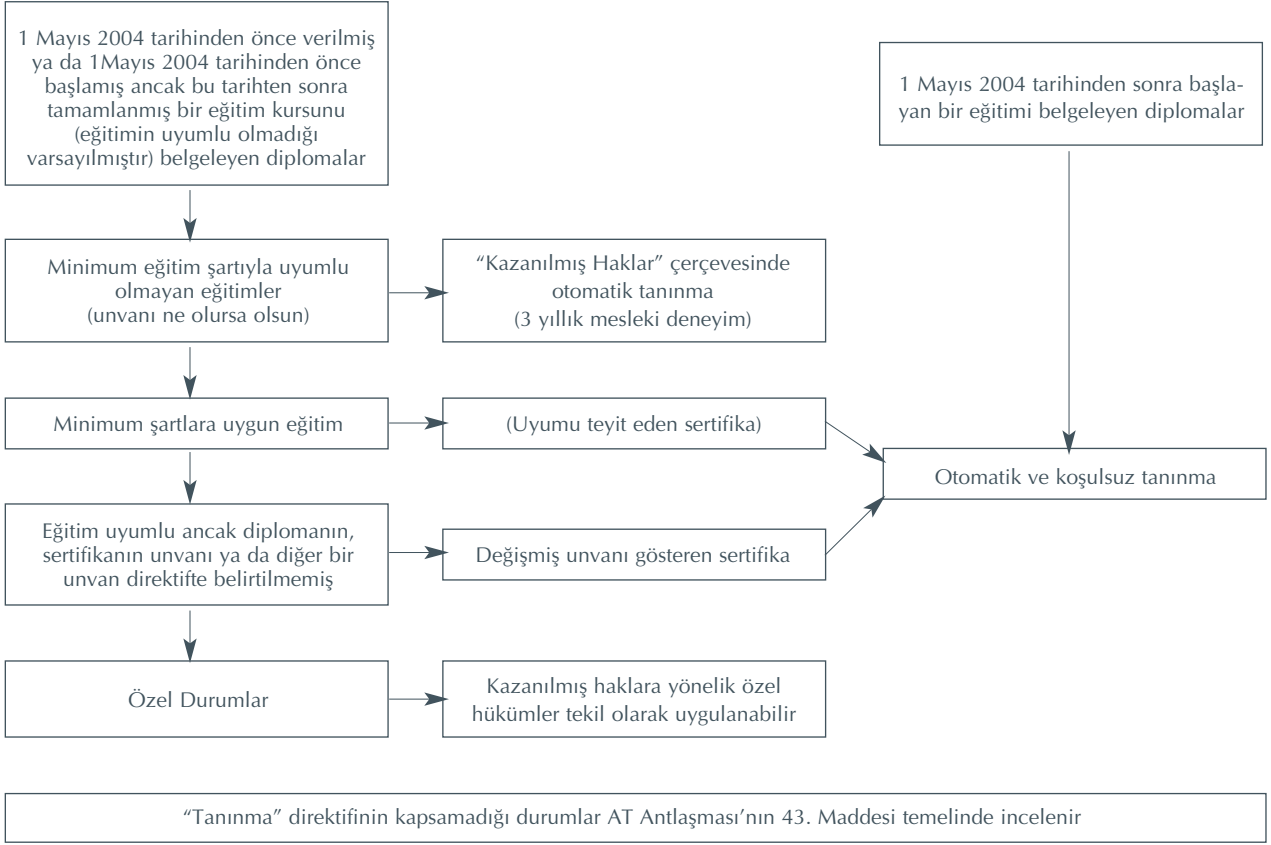
İLGİLİ MESLEKLER VE DİREKTİFLER:

- **Doktorlar:** Tanınma ve Eşgüdüm Direktifi: 93/16/EEC* (OJ L 165, 7 Temmuz 1993, s.1)
- **Genel Bakımdan Sorumlu Hemşireler:** Direktifler: 77/452/EEC* ve 77/453/EEC* (OJ L 176, 15 Temmuz 1977, s.1 ve 8)
- **Diş Hekimleri:** Tanınma Direktifi: 78/686/EEC* ve Eşgüdüm Direktifi: 78/687/EEC* (OJ L 233, 24 Ağustos 1978, s.1 ve 10)
- **Veterinerler:** Tanınma Direktifi: 78/1026 /EEC* ve Eşgüdüm Direktifi: 78/1027/EEC* (OJ L 362, 23 Aralık 1978, s.1 ve 7)
- **Ebeler:** Tanınma Direktifi: 80/154 /EEC* ve Eşgüdüm Direktifi: 80/155 /EEC* (OJ L 33, 11 Şubat 1980, s.1 ve 8)
- **Eczacılar:** Eşgüdüm Direktifi: 85/432 /EEC* ve Tanınma Direktifi: 85/433 /EEC* (OJ L 253, 24 Eylül 1985, s. 34 ve 37)
- **Mimarlar:** Direktif: 85/384 /EEC* (OJ L 223, 21 Ağustos 1985, s.1)

* Son olarak 2001/19/CE (OJ L 206, 31 Temmuz 2001, s.1) nolu Direktif ve Yeni Üye Devletlerin Katılma Yasası (OJ L 235, 23 Eylül 2003, s.17) ile değiştirilmiş haliyle. Yeni Üye Devletlerin Katılma Yasası'nın İngilizce metnine ulaşmak için:

http://europa.eu.int/comm/enlargement/negotiations/treaty_of_accession_2003/treaty_accession_6.htm

GENEL BAKIŞ

TEMEL KURALLAR – AÇIKLAYICI ÖZET

1 Mayıs 2004 tarihinden sonra başlamış bir eğitimi onaylayan ve "Tanınma Direktifi"nin ekinde listelenen diplomalar, sertifikalar ve diğer resmi yeterlik belgelerinin tümü otomatik ve koşulsuz tanınmadan yararlanır. (Başlık 1)

1 Mayıs 2004 tarihinden önce başlamış bir eğitimi onaylayan diplomaların, sertifikaların ve diğer resmi yeterlik belgelerinin eğitime ilişkin minimum koşulları sağlamadığı varsayılır ve bunlar "Kazanılmış Haklar" (Acquired Rights) hükümleri kapsamına girer. Ancak mesleki deneyim sertifikası ek olarak sunulursa diploma otomatik olarak tanınır. (Başlık 3) Direktif ile uyumlu bir eğitimi onaylayan diplomalar, mesleki deneyim sertifikası aranmadan otomatik tanınmadan yararlanır. (Başlık 1)

Bazı diplomalar, direktifin diğer hükümlerinin dışında uygulanan "Kazanılmış Haklar" hükümleri kapsamına girer. (Başlık 4)

Üyelik öncesinde kazanılmış ve direktifte belirtilenlerden başka bir unvana sahip diplomalar, sertifikalar ve diğer resmi yeterlik belgeleri için özel kurallar geçerlidir. (Başlık 2)

Evsahibi Üye Devletlerin haklı olarak duyabilecekleri kuşku durumlarında başvurabilecekleri bir teyit işlem dizisi belirlenmiştir (Başlık 5) ve Üye Devletler bu işlem dizisinin kurallarına uymak zorundadır. (Başlık 6)

İlgili "tanınma" direktifi kapsamına girmeyen durumlar, Avrupa Topluluğu Antlaşması'nın 43. Maddesi temelinde incelenmelidir. (Başlık 7)

Başlık 1: Diplomaların Otomatik Tanınması

1) 1 Mayıs 2004 tarihinden sonra başlayan bir eğitim kursunu tasdik eden diplomalar: "Tanınma Direktifi"nin ekinde listelenen diplomalar, sertifikalar ve diğer resmi yetkinlik kanıtlarının tümü otomatik ve koşulsuz tanınmadan yararlanır.

İlgili direktif maddeleri: 93/16/EEC Direktifi, Madde 2 ve 4; 77/452/EEC Direktifi, Madde 2; 78/686/EEC Direktifi, Madde 2 ve 4; 78/1026/EEC Direktifi Madde 2. Maddesi; 80/154/EEC Direktifi, Madde 2; 85/433/EEC Direktifi, Madde 2; Y85/384/EEC Direktifi, Madde 2.

2) 1 Mayıs 2004 tarihinden önce bir eğitimi onaylayan diplomalar*:

Bu diploma, sertifika ve resmi yeterlik belgelerinin, ilgili meslek için belirlenmiş minimum eğitim koşullarını yerine getirmiş olmadıkları varsayılır ve bunlar "kazanılmış haklar" hükümleri uyarınca tanınırlar. (Başlık 3)

Ancak direktifle uyumlu olan bir eğitimi onaylayan diploma, sertifika ve resmi yeterlik belgeleri, direktif kapsamında otomatik ve koşulsuz tanınmadan (yukarıdaki 1. madde) yararlanır. Yerleşilen üye devlet, bu tür belgelere ek olarak, gelinen Üye Devlet'in yetkili kurumlarından alınmış olan ve belgenin gerçekten ilgili direktif kapsamında olduğunu belirten bir sertifikanın da sunulmasını isteyebilir. Uygulamada bu sertifika aynı zamanda eğitimi onaylayan unvanın, ilgili direktifte belirlenmiş minimum eğitim koşullarıyla uyumlu olduğunu da teyit eder. Ancak veteriner hekimler için bu sertifika zorunludur.

* Mimarlar için yalnız "kazanılmış haklar" hükümleri geçerlidir. (Başlık 3)

İlgili direktif maddeleri: 93/16/EEC Direktifi, Gerekçe 10; 77/452/EEC Direktifi, Gerekçe 8; 78/686/EEC Direktifi, Gerekçe 9; 78/1026/EEC Direktifi, Gerekçe 7 ve Madde 2; 80/154/EEC Direktifi, Gerekçe 8; 85/433/EEC Direktifi, Gerekçe 9; 85/384/EEC Direktifi, Gerekçe 15.

Başlık 2: Diploma Unvanının Değiştirilmesi

1) 1 Mayıs 2004 tarihinden önce verilmiş (ya da bu tarihten önce başlamış ve sonra bitirilmiş) ve "Eşgüdüm" direktifinde belirlenmiş olan tüm minimum şartları sağlayan bir eğitimi onaylayan, fakat unvanı ilgili direktifin ekinde listelenmiş olanlardan farklı olan diploma, sertifika ve diğer resmi yeterlik* belgelerinin otomatik ve koşulsuz tanınmadan (Başlık 1) yararlanması için ilgili devletin yetkili kurumları tarafından verilmiş ve aşağıdaki noktaları teyit eden bir sertifika ile birlikte sunulması gerekir:

a) Diploma, sertifika ve diğer resmi yeterlik belgelerinin, ilgili direktif tarafından belirlenmiş minimum şartları sağladığı;

b) Bu belgelerin, onları veren Üye Devlet tarafından ilgili direktifin ekinde listelenenlerle eşdeğer olarak kabul edildiği.

* Mimarlar için yalnız "kazanılmış haklar" hükümleri geçerlidir. (Başlık 3)

İlgili direktif maddeleri: 93/16/EEC Direktifi, Madde 9(3); 77/452/EEC Direktifi, Madde 4(2); 78/686/EEC Direktifi, Madde 7(3); 78/1026/EEC Direktifi, Madde 4(2); 80/154/EEC Direktifi, Madde 5(3); 85/433/EEC Direktifi, Madde 6(2).

2) 1 Mayıs 2004 tarihinden önce verilmiş (ya da bu tarihten önce başlamış ve sonra bitirilmiş) ve "Eşgüdüm" direktifinde belirlenmiş olan bütün minimum şartları sağlamayan bir eğitimi onaylayan, fakat ilgili direktifin ekinde listelenmiş olanlardan farklı bir unvanı olan diplomalar, sertifikalar ve diğer resmi yeterlik belgeleri: Belirli kazanılmış haklar hükümlerinin uygulandığı (Başlık 4) durumlar dışında tanınma genel kazanılmış haklar hükümleri kapsamına girer. (Başlık 3)

Not: 1 Mayıs 2004 tarihinde önce Estonya, Litvanya, Polonya ve Slovenya'da verilmiş ve Ağız Hastalıklarına (Stomatoloji) özel bir gönderme yapan (ancak "Eşgüdüm" yönergesi tarafından anlaşıldığı biçimiyle diş hekimliği eğitimine denk sayılan bir eğitimi tasdik eden) Diş Hekimliği diplomaları, eğitim "Eşgüdüm" yönergesinin tüm eğitim şartlarını sağlıyorsa yukarıdaki hükümlerin kapsamına girer. Eğitimin "Eşgüdüm" yönergesi ile uyumlu olmaması durumunda, diplomanın tanınması "kazanılmış haklar" kapsamına girer. (Başlık 3) Ancak Çek Cumhuriyeti ve Slovakya tarafından verilmiş Ağız Hastalıkları (Stomatoloji) diplomaları özel "kazanılmış haklar" kapsamına girer. (Başlık 4)

Başlık 3: Genel Kazanılmış Haklar

Bu hükümler yalnız 1 Mayıs 2004 tarihinden önce başlamış eğitimler için geçerlidir.* "Eşgüdüm" yönergesi tarafından belirlenmiş minimum eğitim şartlarını sağlamayan bir eğitimi onaylayan diploma, sertifika ve resmi yeterlik** belgeleri, ilgili devletin yetkili kurumları tarafından verilmiş ve bu belgenin verildiği kişinin veriliş tarihinden önceki beş yıl içinde en az sürekli üç yıl ilgili etkinliğe yasal ve etkin olarak adanmış olduğunu teyit eden bir sertifika ile birlikte sunulursa, direktif çerçevesinde otomatik tanınmadan yararlanırlar.*** Yukarıda belirtilen sertifika sunulmazsa, tanınma AT Antlaşması'nın 43. Maddesi kapsamına girer. (Başlık 7)

* Mimarlık diplomaları direktifte sınırlayıcı bir liste ile belirlenmiştir ve bunlar için 2006/7 öğrenim yılından daha geç başlamayan eğitim kursları kapsama alınmıştır.

** Estonya Veterinerlik diplomaları, Polonya genel bakım hemşireliği ve ebelik diplomaları, Çek ve Slovak Ağız Hastalıkları (Stomatoloji) (Diş Hekimliği) diplomaları için yalnız özel kazanılmış haklar hükümleri geçerlidir. (Başlık 4)

*** Hekim ve uzman diş hekimi diplomaları için gerekli mesleki eğitim süresi, özel hesaplama kurallarına bağlıdır.

İlgili direktif maddeleri: 93/16/EEC Direktifi, Madde 9(1) ve (2); 77/452/EEC Direktifi, Madde 4(1); 78/686/EEC Direktifi, Madde 7(1) ve 2; 78/1026/EEC Direktifi, Madde 4(1); 80/154/EEC Direktifi, Madde 5(1); 85/433/EEC Direktifi, Madde 6(1); 85/384/EEC Direktifi, Madde 10 ve 11.

Başlık 4: Özel Kazanılmış Haklar

Aşağıdakiler özel "kazanılmış haklar" kapsamındadır:

1) İlgili üye devletlerde 1 Mayıs 2004 tarihinde önce başlamış eğitimi tasdik eden aşağıdaki diplomalar:

- Estonya veteriner hekimliği
- Polonya genel bakım hemşireliği ve ebelik
- (diş hekimliği mesleğini de kapsayan) Çek ve Slovak Ağız Hastalıkları uzmanlığı (Stomatolog)

İlgili direktif maddeleri: 77/452/EEC Direktifi, Madde 4(c); 78/686/EEC Direktifi, Madde 19(c) ve (d); 78/1026/EEC Direktifi, Madde 4(b); 80/154/EEC Direktifi, Madde 5(b).

2) Aşağıdaki devletlerden alınmış (ya da ilgili üye devletin bağımsızlık tarihinden önce başlamış bir eğitimi onaylayan) diplomalar:

- Estonya, Letonya ve Litvanya'da ilgili mesleğe girmeye izin veren ve eski Sovyetler Birliği'nden alınmış diplomalar,
- Çek Cumhuriyetinde ve Slovakya'da ilgili mesleğe girmeye izin veren ve eski Çekoslovakya'dan alınmış diplomalar,
- İlgili mesleğe Slovenya'da girmeye izin veren Yugoslavya'da alınmış diplomalar.

İlgili direktif maddeleri: 93/16/EEC Direktifi, Madde 9(1) ve (2); 77/452/EEC Direktifi, Madde 4(1); Yönerge 78/686/EEC Direktifi, Madde 7(1) ve 2; 78/1026/EEC Direktifi, Madde 4(1); 80/154/EEC Direktifi, Madde 5(1); 85/433/EEC Direktifi, Madde 6(1); 85/384/EEC Direktifi, Madde 10 ve 11.

Başlık 5: Haklı Kuşular

Yerleşilmek istenen Üye Devlet, haklı sayılabilecek birtakım kuşulara sahip olduğu durumda, diğer Üye Devlet'ten, o devlet tarafından verilmiş diplomaların, sertifikaların ve diğer resmi yeterlik belgelerinin gerçekliğini teyit etmesini ve bu belgelerden birinin

verildiği kişinin, "Eşgüdüm" direktifinde belirlenmiş tüm eğitim koşullarını yerine getirdiğini teyit etmesini isteyebilir.

İlgili direktif maddeleri: 93/16/EEC Direktifi, Madde 22; 77/452/EEC Direktifi, Madde 16; 78/686/EEC Direktifi, Madde 21; 78/1026/EEC Direktifi, Madde 15; 80/154/EEC Direktifi, Madde 17; 85/433/EEC Direktifi, Madde 16; 85/384/EEC Direktifi, Madde 27.

Başlık 6: İşlem Dizisi Kuralları

Başvurucudan, diploma ve yeterlik belgelerine (ve gereken yerde mesleki deneyim sertifikasına) ek olarak (kimlik belgeleri ve sabıkasızlık belgesi gibi) belgeler de istenebilir.

Genel kural olarak, başvurunun tamamlanmış dosyasını teslim etmesinden başlayarak geçen üç ay içinde Üye Devlet'in tanınma isteminde bir karar vermesi gerekir.

Bir başvuru reddedilirken üye devletin geçerli gerekçelerini de belirtmesi mutlaka gerekir. Ulusal hukuk sistemi verilen kararlar ve ayrılan süre içinde karar verilmemesi durumunda mutlaka itiraz olanağı sağlamalıdır.

İlgili direktif maddeleri: 93/16/EEC Direktifi, Madde 11 ile devamı, Madde 15(1) ve 42(d); 77/452/EEC Direktifi, Madde 6 ile devamı, Madde 10(1) ve 18(d); 78/686/EEC Direktifi, Madde 9 ile devamı, Madde 13(1) ve 23(d); 78/1026/EEC Direktifi, Madde 6 ile devamı, Madde 10(1) ve 17(d); 80/154/EEC Direktifi, Madde 7 ile devamı, Madde 11(1) ve 19(d); 85/433/EEC Direktifi, Madde 8 ile devamı, Madde 12(1) ve 18(d); 85/384/EEC Direktifi, Madde 6(a), 17 ile devamı ve Madde 20(1).

Başlık 7: AT Antlaşması'nın 43. Maddesinin Alt Uygulamaları

Tanınma direktifinin kapsamadığı olağandışı durumlarda (özellikle mesleki deneyim koşulu (Başlık 3 ve 4) karşılanmadığı zaman) diplomalar AT Antlaşması'nın, yerleşme özgürlüğü ile ilgili 3. Maddesi temelinde, Adalet Mahkemesi'nin yorumu uyarınca, incelenir. Bir Üye Devlet'e, ilgili bir mesleği uygulamak üzere yetki istemiyle başvuru yapıldığı zaman, o devlet göçmenin tüm diplomalarını, sertifikalarını ve diğer resmi yeterlik belgelerini, bu belgelerin onayladığı becerilerle ulusal mevzuatın gerektirdiği eğitim, bilgi ve yeterliği karşılaştırırken dikkate almak zorundadır. Tanınma otomatik değildir ve bazı koşullara, örneğin ek eğitim alınmasına, bağlanabilir.

Başvuru: Adalet Mahkemesi Kararı, Dosya C-31/100, 22 Ağustos 2002. Dreessen (Kayıt 2002, sayfa I-663).

Avrupa Mimarlar Konseyi'nden 21. Yüzyıl İçin 21 Önemli Mesaj

Mayıs 2004

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

1994 yılında Avrupa Mimarlık Konseyi (ACE), Avrupa'nın yapılı çevresi için öneriler içeren "Avrupa, Mimarlık ve Yarın" başlıklı Beyaz Kitap'ı yayımlamış ve kitap daha sonraki yıllarda Türkçe olarak da yayımlanmıştı. Bundan 10 yıl sonra, Avrupa'da iç pazarın günden güne kapsamlı bir şekilde geliştirilmesi, AB'nin on yeni ülkeyi bünyesine alarak genişlemesi ve küreselleşmenin getirdiği ekonomik, toplumsal ve kültürel etkiler kapsamında ACE yapılı çevre için geliştirdiği politikaları bir kez daha güncelliyor. 2004 yılında yayımlanan "Mimarlık ve Yaşam Kalitesi" başlıklı ACE Politika kitabı 21. Yüzyıl için 21 Önemli Mesaj veriyor. ACE, Politika Kitabı'nı yakın bir tarihte Avrupa Parlamentosu'na da sunarak, AB'deki siyasetçiler ve karar alan kişilerle de paylaşmış oldu. Politika Kitabı önümüzdeki günlerde Türkçe basımıyla da takip edilebilecek. ACE'nin 21. Yüzyıl için 21 Önemli Mesaj'ını sunuyoruz.

ACE Politika Kitabı'nın tam metnine ulaşmak için:

<http://www.mimarlarodasi.org.tr/UIKDocs/policybook.pdf>

1. Avrupa'da mimarlık mesleği, dünya üzerinde rekabet gücü en üst düzeydeki bilgiye dayalı ekonomiye ulaşmak yolunda **Lizbon Gündemi**'nde belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesine kendini adanmıştır. Bu yolda, yaşam çevrelerinde etkin sürdürülebilirliğin sağlanması için gerekli bütüncül ve bütünleşmiş politikaların kabul edilerek uygulanması şarttır.

2. İnşaat sektörü, AB ekonomisinin refahı ve toplum üzerindeki önemli etkisi göz önünde bulundurulduğunda, tüm yönleriyle AB politikalarında yüksek önceliği hak etmektedir. Özellikle, toplumun gelişmekte olan taleplerine yeterince cevap vermek ve bu suretle sektörün hem AB düzeyinde hem de küresel düzeyde gelecekteki rekabet gücünü garanti altına almak açısından, sektörde yürütülmekte olan **araştırma ve geliştirme** çalışmalarına daha çok yatırım yapılması gerekmektedir.

3. Tasarım ve inşaat sektörlerinin canlılığı, mimarların geniş bir çoğunluğunun uygulamalarını gerçekleştirdiği **küçük ve orta ölçekli girişimlerin** geniş kapsamlı katkılarıyla desteklenmektedir. Bu girişim-

lerin doğasını hesaba katarak sağlam bir çerçeve üzerine kurulu politikaların uygulanması, sektörün gelecekte toplumun ihtiyaçlarını karşılaması için gerekli kapasitenin temelini oluşturmaktadır.

4. Genel olarak toplum ve özel olarak vatandaşlar, mimarlık hizmetleri için hem işveren hem de sonuç ürünün kullanıcısı durumundadırlar. Kamusal politikaların, her düzeyde, toplum içinde **yapıların ve kamusal mekânların kalitesine** değer veren bir kültürel yapı oluşturmaya çalışması gereklidir. Bunun ötesinde, mimari değerleri anlamaya yönelik farkındalığın ve yeteneğin eğitim sürecinde mümkün olduğunca erken aşılması, anaokulundan başlayıp formal eğitimin tüm aşamalarında sürdürülmesi önemlidir.

5. Gelecekteki AB araştırma programlarının, yaşam kalitesi, kentsel çevre, yapılı miras, mevcut yapılar ve inşaat için yenilikçi yaklaşımlar gibi önemli konuları **-yani kısaca, mimarlığı-** kapsayacak biçimde uygun bir şekilde oluşturulmasını sağlamak gereklidir. Daha da fazlası ACE, Avrupa Komisyonu'nu, yaşam çevrelerini etkileyecek tüm politika önerilerinde bu

araştırmaların sonuçlarının gereğince hesaba katılmasını sağlamaya çalışmaktadır.

6. Kamusal ve özel yapıların sürdürülebilirliği ve kamusal mekânların güvenliğinin vatandaşların refahı ve dolayısıyla toplumun sosyal yapısı üzerinde çok büyük etkisi vardır. Bundan dolayı, **sürdürülebilirliğin tüm yönleriyle** –sosyo-ekonomik, kültürel ve çevresel- yaşam çevrelerinin gelişiminde dikkate alınmasının sağlanması gerekmektedir. Bu açıdan formel sürekli mesleki gelişim, mimarların çalışma hayatları süresince bilgi ve becerilerinin değişen teknolojik, sosyal ve hukuki ortama uyum sağlamasını kesinleştirmek açısından temel bir şart haline gelmektedir.

7. Yapı projelerinin tümünde kaliteli bir sonuç elde etmek büyük ölçüde iyi çalışma yöntemlerinin ve tüm **proje katılımcıları** arasında iyi ilişkilerin kurulmasına bağlıdır. Hem mimarın hem de diğer aktörlerin olaylar zincirinin içinde bütünleşmiş ve yeterli ölçüde yer alması, süreç içinde tutarlılık, verimlilik ve kalitenin kolayca elde edilmesi için gereklidir.

8. Yapıların çevre üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi için kullanılan temel metodolojilerin benimsenmesi ve kullanılması gelecekteki yaşam kalitesi için temel bir öneme sahiptir. ACE, bu hedeflere ulaşmak için **yaşam döngüsü maliyeti ve yaşam döngüsü analizinin** tanıtılması ve kullanılmasının gerekli olduğuna inanmaktadır. Bu nedenle ACE, tüm toplum açısından paranın gerçek değerinin görülebilmesi için, çevre, kalite ve yaşam döngüsü etkenlerini dikkate alan ilkelerin tüm kamu ihalesi kontratlarına bir değerlendirme kriteri olarak dahil edilmesini desteklemektedir.

9. Mimarlık hizmetlerinin ediniminde **kaliteye dayalı seçimin** sağlanması yönünden, mimarlar için açılan yarışmalar rekabet ve deneyime dayanan ve hizmet bedelinin dışarıda bırakıldığı, önceden belirlenmiş kriterler üzerine kurulmalıdır. ACE, uygulanan prosedürler arasında, **mimari tasarım yarışmalarını** meslek içinde rekabeti sağlaması ve aynı zamanda mimarlık hizmetlerinin elde edilmesinde kalite ve yenilikçi fikirleri artırmaya katkıda bulunması açısından iyi bir yöntem olarak görmektedir.

10. ACE, toplumdaki refah ve canlılığın kamu kullanımına açık kaliteli hizmetlere bağlı olduğu düşüncesinden hareketle, kamu yapılarının ve hizmetlerinin elde edilmesinde yeni modellerin denenmesini değerli bulmaktadır. Yaşam çevresinde yüksek bir mimari kalite elde edilmesi ve dolayısıyla sürdürülebilirliğe katkıda bulunulması hedefi, mimarlık hizmetlerinin ekonomik ve politik çıkarlardan olabildi-

ğince bağımsız elde edilmesini gerektirmektedir. Buradan hareketle, **kamu kurumları** yeni ihale modelleri uygularken, gelişimine katkıda buldukları projelerin uzun vadeli mimari kalitesini sağlama **yükümlülüklerinden** geri adım atmamalıdır.

11. Üye ülkelerin ulusal yasalarında yeni **AB Kamu İhalesi Direktifleri**'nin yürürlüğe girmesiyle, genişlemiş AB'deki Yapısal Fonlar için yeni bir dönemin başlaması aynı zamana rastlayacaktır. Bu, toplumsal fonların yaşam çevresindeki gerçek sürdürülebilirlik başarıyla kıyaslanması hedefine ulaşmak için gerekli adımları başlatmak açısından eşsiz bir fırsat sunmaktadır.

12. Tüm vatandaşlar için uygulanabilir bir gelecek kurulması açısından, **kentsel çevre** için yeni politikaların oluşturulmasında rol alan tüm aktörlerin seferber edilmesi büyük önem taşımaktadır. ACE bunu sağlamak için aktif olarak çalışacaktır ve özellikle Avrupa Parlamenterleri'ne ve politika oluşturulmasında rol alan diğer aktörlere bu konuda sunulan bilgi ve uzmanlığın daha da geliştirilmesini sağlayacaktır.

13. Kentsel alanlarımızda daha yüksek bir yaşam kalitesine sahip olmak için **kentler ve bölgeler** arasında daha yüksek düzeyde bir eşgüdüm ve işbirliği sağlanması gerekmektedir. Bu anlamda, Avrupa Mekânsal Gelişme Perspektifi'nde sunulan politik ilkelerin uygulanması bu tür çoklu çalışmalar için uygun bir başlangıç noktası olacaktır.

14. Kaliteli mimarlık, tüm sürdürülebilirlik ilkeleriyle biraraya geldiğinde, **vatandaşlarımızın asli ihtiyaçları ve yasal isteklerini** karşılayacak, güzel ve varlığını sürdürebilir bir yapıyı çevre için ön şarttır. Bu konu, sadece göstermelik bir eklenti olarak değerlendirilmemeli, iyi planlanmış kent politikalarının önemli bir bileşeni olarak ele alınmalıdır.

15. Kentsel planlama politikaları çok derin etkilere sahip olduklarından, AB bünyesi içinde kentsel planlama, tasarım ve yönetim politikalarına ilişkin yürütülmekte olan katılımcı prosedürler tüm ilgili grupları içermeli, böylece sağlam temellere dayanan yönetim ilkelerine uygun bir şekilde, **kentsel çevrenin kalitesi için ortak sorumluluk anlayışı** oluşturulmalıdır.

16. İşverenin, yapıyı çevrede bir projenin gerçekleştirilmesi için gerekli entelektüel hizmetlerin çeşidi ve maliyeti konusunda yeterince bilgilendirilmesini sağlamak için uygun bilgi sistemleri kurulmalı ve bu sistemlerin yasal çerçevesi Toplum Yasası'nda çizilmelidir. Tarihsel bilgiye dayalı olanları da kapsaya-

çak bu sistemler, iç pazardaki rekabetin düzgün bir şekilde sürmesini sağlamak için, **işverenin** farklı üreticiler tarafından sunulan hizmetlerin kaliteleri arasında karşılaştırmalı değerlendirme yapabilmesine olanak verecektir.

17. Kişilerin ve hizmetlerin dolaşımı yoluyla kazanılan zenginliğe her zaman önem vermiş olan mimarlık mesleği, yüksek eğitim ve staj standartlarıyla desteklenecek serbest dolaşım hedefini ve bu dolaşımın yasal açıdan da tanımlanmasını sağlayacak koruyucu önlemleri desteklemektedir. Öte yandan, işverene sunulan hizmet kalitesi açısından karşılıklı tanıma, yalnızca düzgün bir şekilde değerlendirilecek ve üzerinde anlaşılacak **yetkinlik düzeylerine dayalı** olması halinde etkin olabilecektir.

18. ACE, Bolonya modeliyle uyumlu bir şekilde üniversite düzeyinde minimum **5 yıllık eğitim** üzerinde kurulu, yüksek kalitede mimarlık eğitiminin sürdürülmesini desteklemektedir. Bu eğitim, Mimarlar Direktifi'nin 3. maddesinde belirtilen bilgi ve beceri kazanımını sağlamalı ve eğitimi, mimarlık uygulamasına geçmeden önce en az iki yıllık bir pratik deneyim süreci izlemelidir. Bu yaklaşım, Uluslararası Mimarlar Birliği'nde oybirliğiyle kabul edilen mi-

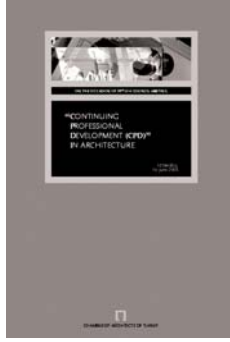
marlık uygulaması için tavsiye edilen uluslararası standartlarla da uyum içindedir.

19. Mimarlığın toplum üzerindeki etkisi yaşam kalitesi üzerinde temel öneme sahiptir. Bundan hareketle, Mimarlar Direktifi'ndeki ilkelerin Mesleki Niteliklerin Tanınması üzerine önerilen yatay direktife dahil edilmesinin ardından mimarların eğitimine ilişkin üçlü görüşmelerin sürdürülmesi uygun olacaktır.

20. Mimarlık, ülkelerimizden her birinin **tarihi, kültürü ve yaşam dokusunun temel bir özelliğidir**; vatandaşların gündelik yaşamında başlıca sanatsal ifade unsuru olarak, geleceğin mirasını da oluşturmaktadır. Aidiyet ve kimlik duyguları insan toplumu ve kültürünün önemli bir özelliğidir. Mimari ifadenin çoğunlukla bu kültürel ve toplumsal ihtiyaçların taşıyıcısı olması nedeniyle, bu etkilerin tasarımda yer terince yer alması önem kazanmaktadır.

21. ACE, Avrupa Konseyi'ne yaptığı çağrıda belirttiği üzere, mimari kalitenin ve mimarlık hizmetlerinin kendine özgü doğasının tüm AB politikaları, önlemleri ve programlarında dikkate alınması gerektiğine kararlı bir şekilde inanmakta ve Avrupa Mimarlık Politikası'nın oluşturulmasına doğru adım adım ilerlemektedir.

Yayınlar

Uluslararası Yuvarlak Masa Toplantısı: Mimarlıkta Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)

Tuğçe Selin Tağmat, yay. haz. ve çev., Ekim 2004, Mimarlar Odası Yayınları, Ankara; 63 sayfa.

14 Haziran 2003 tarihinde UIA Konseyi İstanbul toplantısına paralel olarak düzenlenen "Mimarlıkta Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)" konulu uluslararası yuvarlak masa toplantısının metinlerini içeren kitap, aynı zamanda bu konudaki önemli belgeleri de sunuyor. Kitapta, toplantı öncesi Mimarlar Odası tarafından hazırlanan taslak metin, Haziran 1999'da Pekin'de toplanan UIA Genel Kurulu tarafından onaylanan "UIA Mutabakat Metni Politikası SMG Öneri Kılavuzu" ve ayrıca toplantıdan daha sonra, Nisan 2004'te Mimarlar Odası'nda kabul edilen "SMG Merkezi Yönetmeliği Gerekçesi" ve "SMG Merkezi Yönetmeliği" yer alıyor. Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM), mimarlık eğitimi, yapı sektörü ve toplumsal ihtiyaçlar arasında bütünleştirici bir rol üstlenecek olması nedeniyle, SMG üzerine güncel belgeleri içeren bu kitap önem kazanıyor. Kitap, İngilizce olarak da yayımlandı.

Mimarlığın Evrensellik ve/ya Küreselliğin Neresindeyiz?

Necdet Teymur - Mehmet Bozkurt - Günhan Danışman - Deniz İncedayı - Güven Birkan - Hakkı Önel, Yuvarlak Masa Toplantısı-1, Ağustos 2004, Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yayını; 51 sayfa.

EKA-MBÇK organizatörlüğüyle, "Küreselleşme; Mimarlık Pratiği'nin Geleceği ve Mimarın Değişen Rolü" ana teması çerçevesinde, birbirine bağlantılı alt temalar halinde sürdürülmesi planlanan bir dizi yuvarlak masa toplantısının ilki "Mimarlığın Evrensellik ve/ya Küreselliğin Neresindeyiz?" alt temasıyla gerçekleştirildi. Necdet Teymur, Mehmet Bozkurt, Günhan Danışman, Deniz İncedayı, Güven Birkan ve Hakkı Önel'in katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, küreselleşme, mimarlık eğitimi ve mimarlık meslek pratiği ele alınarak yapılan tartışma-değerlendirme ve çözümlenmelerle konuya katkı sağlanıyor. Kitap, 14 Ocak 2004 tarihli bu toplantının bant çözümünden oluşuyor.

Dünyada Mimarlık Mesleği Uygulaması

Arif Şentek, Tuğçe Selin Tağmat, çev., Aralık 2004, Mimarlar Odası Yayınları, Ankara; 80 sayfa.

Kitap, Uluslararası Mimarlar Birliği himayesinde ve İspanya Mimarlar Örgütleri Yüksek Konseyi adına Katalonya Mimarlar Örgütü Uluslararası İlişkiler Bölümü tarafından yürütülen, dünyada mimarlık mesleğinin uygulanma şekilleri üzerine odaklanan araştırmanın sonuçlarını içeriyor. Dört yıllık bir çalışmanın ardından 2002 yılında sonuçlandırılan araştırma, mimarlık meslek uygulamaları alanında, ülkeler arasındaki farklılıkları belirterek ve bu arada gerekli genellemeleri yaparak kapsamlı bir tablo ortaya koyuyor. Araştırma, farklı ülkelerdeki mimarlık eğitim kurumları, süreleri ve denetimleri, staj uygulamaları, mimarlık mesleğini düzenleyen yasalar, kayıt ve ruhsat koşulları, sigorta, ücret tarifeleri, sürekli mesleki gelişim, meslek ahlak kuralları, rekabet, işbirliği, mimarlık meslek kuruluşları, uluslararası meslek uygulamaları ve yabancı mimarlarla ilişkin düzenlemelere ilişkin notlar ve istatistikî bilgiler sunuyor. Çalışma, özellikle meslek alanımızda uluslararasılaşmanın yoğunlaştığı günümüzde çok yararlı bir kaynak niteliğinde.

Hizmetlerin Serbest Dolaşımı ve Mimarlık Mesleği

Şirin Gülcen Eren - Günhan Danışman - Gaye Yılmaz - Güven Birkan - Mehmet Bozkurt, Yuvarlak Masa Toplantısı-2, Şubat 2005, Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yayını; 60 sayfa.

"Küreselleşme; Mimarlık Pratiği'nin Geleceği ve Mimarın Değişen Rolü" ana teması çerçevesinde düzenlenen yuvarlak masa toplantılarının ikincisi, 24 Mart 2005 tarihinde "Hizmetlerin Serbest Dolaşımı ve Mimarlık Mesleği" alt temasıyla gerçekleştirildi. Kitapçık, bu toplantının bant çözümlerini içeriyor. Toplantıda, Bayındırlık Bakanlığı'ndan Şirin Gülcen Eren'in GATS ve AB'ye uyum süreçleri çerçevesinde Türkiye'de yürüyen süreçleri aktaran bilgilendirme sunuşunun ardından, katılımcılarla beraber durumun genel çerçevesi daha ayrıntılı bir şekilde anlaşılmaya çalışılıyor.

Terimler Sözlüğü

ACE Avrupa Mimarlar Konseyi (*Architects' Council of Europe*):

Avrupa Mimarlar Konseyi, merkezi Brüksel'de bulunan ve Avrupa Birliği'ne üye 25 ülkeden ve aday üyelerden tümünün ve ayrıca İsviçre ile Norveç'in de aralarında bulunduğu ülkeleri temsil eden ulusal kayıt ve mimarlık meslek örgütlerini üye olarak kabul eden bir örgüttür. Bu bağlamda örgüt, yaklaşık 450.000 Avrupalı mimarı temsil etmektedir. ACE, 1990 yılında kurulmuştur ve temel görevi, mimarlık, mimarlık uygulaması, mimarlık politikası ve yapıyı çevre üzerinde doğrudan etkisi olan AB Politikası alanlarındaki gelişmeleri izlemek ve bu alanlarda etkin rol üstlenmektir. Mimarlar Odası, ACE çalışmalarını gözlemci üye statüsünde yakından takip etmektedir.

birlikte düzenleme (*co-regulation*):

Düzenlemeleri yapan kamu kurumları ile düzenlemeye tabi olacak endüstri, meslek veya sektör alanı arasında kurulan interaktif bir ilişkiyle yasal çerçevenin oluşturulması. Kamu kurumları genel çerçeveyi belirlerken, düzenlemeye tabi olacak alanlar bu çerçevede kurulacak düzenleyici sistem üzerinde daha ayrıntılı olarak çalışırlar.

derogasyon (*derogation*):

Genel kuraldan ayrıklık. Bir düzenlemenin kapsamından kalıcı, geçici veya duruma özel olarak çıkarılma.

ev sahibi ülke (*host country*):

Hizmetin sunulduğu ülke.

menşe ülke (*country of origin*):

Hizmeti sunan kişinin geldiği ülke.

oranlılık (*proportionality*):

Bir sınırlamayla ulaşılmak istenen amaç ile sınırlandırmada başvuru araç arasında ölçülü bir oran bulunması.

öz-düzenleme (*self regulation*):

Yasal düzenlemelerin, bu düzenlemelere tabi olacak endüstri, meslek veya sektör alanı tarafından gerçekleştirilmesi.

UIA Uluslararası Mimarlar Birliği (*International Union of Architects*):

"UIA", Uluslararası Mimarlar Birliği'nin Fransızca karşılığı olan "Union Internationale des Architectes" in baş harfleridir. Uluslararası Mimarlar Birliği, 1948 yılında kurulmuştur. Merkezi Paris olan örgüte 92 ülkenin Ulusal Mimarlık Örgütleri üyedir. UIA, bu örgütlere kayıtlı 1.000.000'dan fazla mimarın uluslararası sivil toplum örgütüdür. Kent ve çevre sorunlarına eğilir, çözüm yolları geliştirir ve önerdiği çözüm yollarının uygulanması için girişimlerde bulunur. Mesleki ve meslekle ilgili ortak konularda mimarların uluslararası dayanışmasını örgütler. Mimarların mesleki eğitim ve uygulama standartlarına ilişkin program geliştirir. İnsan haklarının gözetildiği, doğanın, tarihi ve kültürel varlıkların korunduğu, yaşanılır bir dünya, yaşanılır bir çevre için mimarlığın katkısını ve bunun için mimarların işbirliğini hedefler. Mimarlar Odası, UIA'nın kurucu üyelerinden biridir ve uluslararası örgüte aktif olarak katkıda bulunmaktadır.

UMAR Akdeniz Mimarlar Birliği (*Union of Mediterranean Architects*)

1994 yılında Fas'ın Rabat kentinde kurulan Akdeniz Mimarlar Birliği, Akdeniz havzası ve çevresindeki ülkelerdeki mimarları temsil eden meslek örgütlerini bir araya getirmektedir. Bin yıllar öncesinde medeniyetlerin doğuşuna tanıklık etmiş olan Akdeniz havzasındaki mimarlar, bu medeniyetlerin getirdiği kültürel değerlerle ortak bir kültür anlayışı çerçevesinde UMAR'ın kuruluşu için çaba harcamışlardır. UMAR, 300.000'e yakın Akdenizli mimar arasında görüş ve bilgi alışverişi, dostluk, dayanışma ve birlik ilişkisi kurmayı amaçlamaktadır. Mimarlar Odası, UMAR'a kuruluşundan bu yana üyeliğini sürdürmektedir.

yerindenlik (*subsidiarity*):

Halka götürülecek hizmetlerin halka en yakın birim tarafından gerçekleştirilmesi.

Web Kaynakları

ULUSLARARASI BELGELERİ
www.mimarlarodasi.org.tr
ADRESİNDEN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ...

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)

<http://www.uia-architectes.org/>

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)

<http://www.ace-cae.org>

Akdeniz Mimarlar Birliği (UMAR)

<http://www.umar.org>

Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği (EAAE)

<http://www.eaae.be>

Katalan Mimarlar Birliği (COAC) Uluslararası İlişkiler Veritabanı

http://www.coac.net/internacional/default_w.html

CNAPPC Uluslararası Meslek Uygulamaları Veritabanı – ARCHIEUROPE

<http://www.archieuro.archiworld.it>

Avrupa Yapı Teknolojisi Platformu

<http://www.ectp.org>

Avrupa Komisyonu

http://www.europa.eu.int/comm/index_en.htm

Avrupa Komisyonu Belge Arama Sayfası

http://www.europa.eu.int/prelex/rech_simple.cfm?CL=en

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu

<http://www.deltur.cec.eu.int/>

Türkiye- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği

<http://www.abgs.gov.tr>

Türkiye- Avrupa Birliği İletişim Projesi

<http://www.abinfoturk.net/>

MAI ve Küreselleşme Karşıtı Çalışma Grubu

<http://www.antimai.org>

Emek Çalışmaları Merkezi: Sendika.org

<http://www.sendika.org>